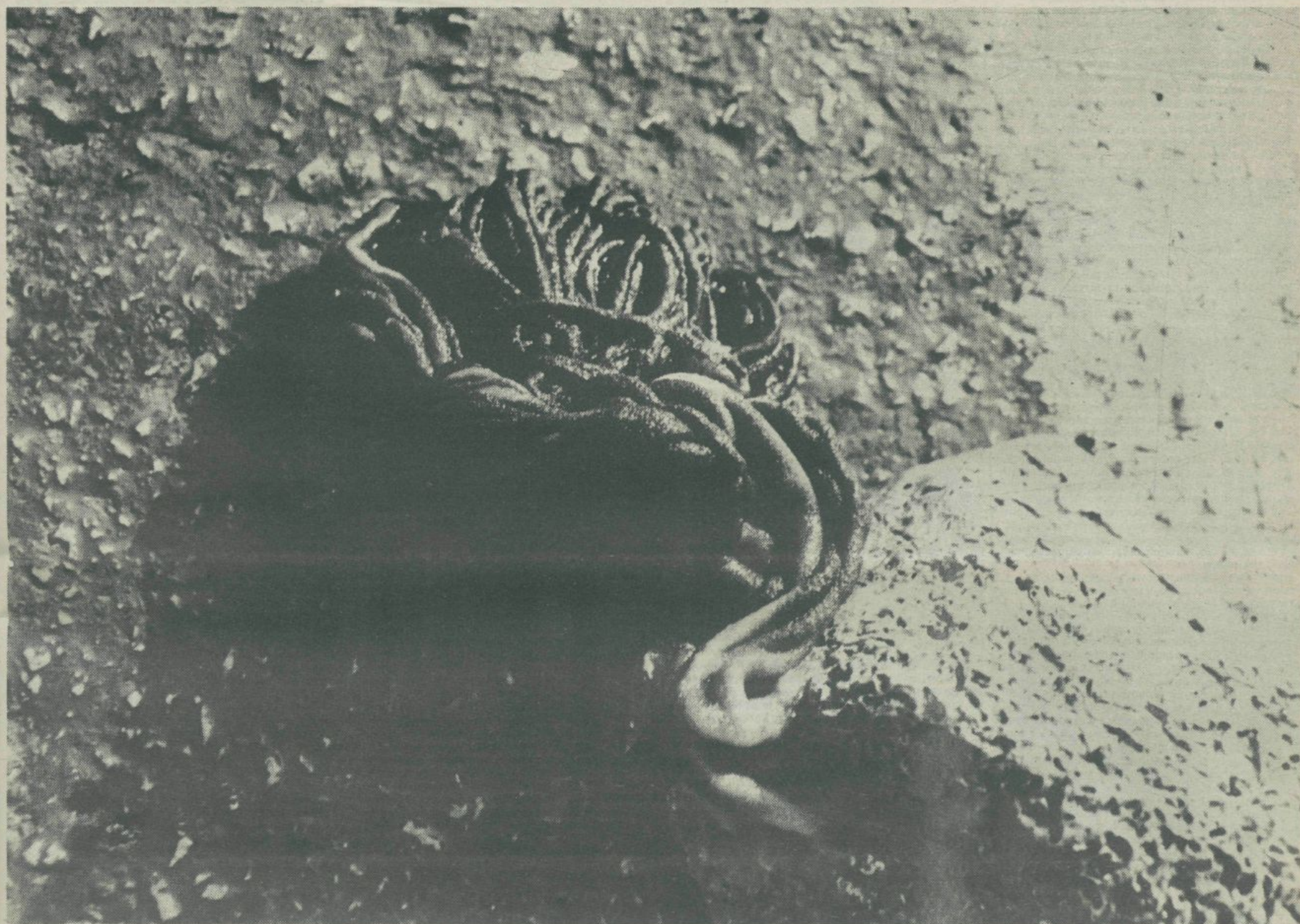

tribunin listek

tribunin listek
stran 9

TRIBUNA

Ljubljana, 16. decembra 1985

HOLGER STROHM'

Miroljubno v katastrofo

2. poglavje: Atomska energija in delovna mesta

1 Atomska energija komajda ustvarja delovna mesta

Neka druga, pogosto uporabljena, toda neresnična in nedokazana trditev je, da atomska energija ustvarja delovna mesta.

Politiki, med njimi tudi nekaj nemških ministrov, atomska industrija in začuda tudi nekaj sindikalnih funkcionarjev trdijo, da so brez jedrske energije »delovna mesta v nevarnosti«. V »Izviru«, časopisu funkcionarjev Nemške zveze sindikatov, je moč brati: »Brez zadovoljive gospodarske rasti brezposelnost ne bo odpravljena, temveč se bo še povečala. Nacionalno gospodarstvo pa lahko zadovoljivo raste le tedaj, če bo tudi več energije na razpolago. Ker je nafta vedno manj in ker postaja dražja, je potrebna jedrska energija.« Podobno so trdili zvezni minister za raziskovanje Matthöfer, bivši zvezni minister za gospodarstvo, zvezni kancler Schmidt in drugi.

V drugem nadaljevanju energetskega programa zvezne vlade piše: Zamrznitev gradnje jedrskih elektrarn bi glede na sedanji položaj že leta 1980 vodila v »kritično situacijo«. Ker nadomestna gradnja 20 konvencionalnih kompleksov kratkoročno ni možna, se je že v najbližji bodočnosti bati odklopov toka in racionaliziranja. Rast bruto družbenega proizvoda bi v letih 1985 do 1990 padla na 0,5 % in stopnja brezposelnosti bi narasla za 10 do 13 %. Leta 1990 bi bilo treba računati z 2 do 2,5 milijonov višjim številom brezposelnih. (1).

Toda te trditve so napačne! Kajti že leta imamo višek energije in kljub temu čez milijon brezposelnih.

Razen tega se z gradnjo jedrskih elektrarn komajda ustvarijo delovna mesta. Parlamentarni državni sekretar Gruener je k temu rekel: »Po analizi Nemškega inštituta za gospodarske raziskave (Berlin) iz sredine 1976: leta je v industriji za gradnjo jedrskih elektrarn sedaj zaposle-

nih skoraj 20000 delavcev (2). Znano pa je, da se pri gradnji termoelektrarne – enake učinkovitosti kot jedrska elektrarna – letno zaposli 8000 do 10000 delavcev več. Zgolj za izkop rude je potrebnih 4000 delavcev. Spiegel je leta 1977 pisal o isti temi: »Četudi bi Zvezna republika Nemčija morala celoten električni tok, ki naj bi leta 1995 prišel iz jedrskih elektrarn, proizvajati z novimi termoelektrarnami, ne bi delovnih mest izgubljala, temveč pridobivala. Pri gradnji in pogonu konvencionalnih elektrarn z zaokroženo – 30000 MW moči, je efekt zaposlovanja daleč večji kot ga prijatelji jedrske energije jemljejo v poštev zase: najmanj 20000 delovnih mest« (3).

2. Električna energija poganja avtomate

Razen tega poraba energije nekega naroda nikakor ni garancija za zaposlenost – nasprotno! LR Kitajska porabi npr. za celo nacionalno gospodarstvo toliko energije kot 50 milijonov Američanov za svoje klimatske naprave. Le z razliko, da ima narod z najvišjo porabo energije na svetu največ brezposelnih v zahodnih industrijskih državah, Kitajska pa praktično nima nezaposlenih. To jasno kaže, da ni količina energije vzrok za brezposelnost, temveč so vzrok politične odločitve.

V prvem poglavju je bilo že opozorjeno, da gospodarska rast ni nujno avtomatično speta z rastjo potrošnje energije. To nikakor ni novo spoznanje, kot »Inštitut za energetske gospodarstvo na univerzi v Koelnu« točno opaža: »Tako imenovana debata razspetja vsekakor ne ponuja energetskega ekspertom nič presenetljivega, marveč se tradicionalni postopki in že dalj časa znana spoznanja sugerirajo delno kot popolnoma nova.« (4)

Ob tem je prav tako popolnoma jasno, da se z električno energijo več delovnih mest racionalizira kot ustvari. Če je na reklamah podjetij za preskrbo z električno energijo sredi 50-ih let pisalo »Električni tok pomaga varčevati delovna mesta«, se to danes imenuje »Elek-

trični tok pomaga pri ustvarjanju delovnih mest«. Pazljivemu opazovalcu mora ta akrobatika vzbuditi sum, da industrija argumentira atomsko energijo vedno tako, kot se ji zdi najbolj ugodno za uveljavljanje lastnih interesov. Resnica očitno ni tako pomembna.

Načelno velja, da se z električno energijo delovna mesta odstranijo. V zgodovini se je vedno skušalo nadomestiti človeško delovno silo s stroji, ki so jih pogonjale energije. Po vsaki racionalizaciji so delavci zgubili svoja delovna mesta. Le če je prišlo istočasno do povečane povpraševanja po proizvodih, torej če je bilo treba proizvesti več dobrin, so delavci lahko našli nova delovna mesta. Predpostavimo, da je neka »Berlinska tovarna strojev« izračunala, da je ceneje, če nadomesti dve tretjini svojih delavcev z avtomati. Za uporabo avtomatov je potreben denar, surovine in energija. Ko so avtomati enkrat postavljeni, bosta dve tretjini delavcev odpušteni. Konkurenčne firme »Berlinske tovarne strojev« so ravno tako prisiljene racionalizirati, da ostanejo v poslu. Tudi one avtomatizirajo in odpustijo dve tretjini svojih delavcev.

Večja poraba energije, manj delovnih mest

Po avtomatizaciji proizvodnje strojne tovarne dobimo naslednji rezultat:

1. poraba energije je narasla in
2. delovnih mest je manj.

Po tem vzorcu potekajo skoraj vsi procesi racionalizacije in racionalizacija se pač splača delodajalcem. Pri tem je moč ugotoviti: Tem več energije neka industrijska veja porabi, tem manj delovnih mest ponuja. V ZDA je industrija jekla med leti 1959 do 1969 zmanjšala število delovnih mest od 450000 na 100000, medtem ko je produkcija narasla za 45 %, poraba energije pa celo za 120 %. Medtem ko industrija aluminija v severovzhodu ZDA porabi preko 25 % celotne energije, ne ustvarja niti celih 0,5 % delovnih mest. V petih največjih industrijskih vejah ZDA: kovine, rude, papir, kemija, prehrana je proizvodnja med leti 1950–1970 stalno naraščala, poraba energije se je podvojila in število delovnih mest se je zmanjšalo. V kmetijstvu je poraba energije v letih 1920 do 1970 štirikrat narasla in 94 % delovnih mest je bilo racionaliziranih. (5,6,7)

Po raziskavi Zveznega urada za delo je bilo v letih 1970 do 1975 skupno 1,5 milijonov delovnih mest racionaliziranih. Le dve tretjini prizadetih se je lahko zo-

pet zaposlilo, tako da je 500000 ljudi samo v tem obdobju postalo brezposelnih zaradi racionalizacije. Celotna poraba električne energije v ZRN je s 86 milijard kWh v letu 1962 narasla za skoraj 2,5-krat, namreč na 217 milijard kWh v letu 1973. Proizvodnja je v istem obdobju narasla enako za 2,5-krat, se pravi za 150 %, število delojemalcev pa le za 9 %. Dokazljivo je, da se je v panogah z višjo porabo energije število delovnih mest na proizvodno enoto odgovarjajoče zmanjšalo. V tobačni industriji je poraba električnega toka v letih 1963 do 1973 trikrat narasla in proizvodnja za 389 %, toda število zaposlenih se je od 74.000 v letu 1963 zmanjšalo na 34.000 v letu 1973. (8) Koncern Siemens je imel od 1. 10. 1969 do 30. 9. 1975 večji promet za 9 %. Čeprav je bilo za t.i.m. investicije, ki ustvarjajo delovna mesta, v tem letu izdanih 1.469 milijarde nemških mark, je število zaposlenih v istem obdobju padlo za 10.300. Celotni proces racionalizacije jasno kaže, da se z več energije ne ustvari več delovnih mest; ravno obratno. Če je na razpolago dosti električnega toka in še cenenega povrhu (industrija plača le eno tretjino cene, ki jo plačujejo gospodinjstva), se zaradi interesov vodstev podjetij še več racionalizira in s tem je še več brezposelnih. (9)

Jasno se pokaže, da se z več energije delovna mesta uničujejo. Z vsako veliko jedrsko elektrarno se dolgoročno neposredno ali posredno zracionalizira 4.000 do 45.000 delovnih mest. (10, 11)

Kolegom iz sindikata pa se razlaga, da več atomske energije pomeni več delovnih mest, čeprav »zgodovina« in izjave mnogih pomembnih raziskovalnih institutov dokazujejo nasprotno.

»Energijsko-politični projekt« »Fordovega sklada« je npr. ugotovila, da manjša poraba energije, povezana z bolj smiselno uporabo energije, ustvari več delovnih mest in istočasno stopnjuje zdravje prebivalstva in kvaliteto okolja. (12)

Enako zaključuje »Švicarski energetski sklad«: »Manj energije zapravljati pomeni varovati delovna mesta, tehnologije, ki varčujejo z energijo, ustvarjajo celo nova delovna mesta, medtem ko energetske razsipne tehnologije delovna mesta ogrožajo. Konstantna energetska poraba je v službi ohranjanja in ponovne vzpostavitve izenačenega položaja zaposlitve... S tem nasprotujemo trditvi, da bi število delovnih mest padalo in gospodarstvo prišlo v krizo, če se ponudbe energije ne

nadaljevanje na naslednji strani

Logika politike velikokrat nima zveze z logiko ljudi

Pogovor z Markom Hrenom, enim od aktivnih v Delovni skupini za mirovna gibanja pri RK ZSMS

TU ALI V INDIJI ALI V AFRIKI
SMO VSI PODOBNI DRUG DRUGEMU
TU ALI V INDIJI ALI V AFRIKI
ČUTIMO ENAKO LJUBEZEN DO SEMENA
VSI TREPETAMO PRED SMRTJO
(F.H. DAGLARCA)

TRIBUNA: Vaše gibanje je edino aktivno, ali bolje rečeno sploh obstoječe, gibanje te vrste v širšem jugoslovanskem prostoru. Slišati je, da je v drugih republikah čutili zgolj neke zametke takšnih gibanj. Zakaj je temu tako in kje so vzroki za praznino v tem načinu sodelovanja v ostalih republikah?

HREN: »Vsako gibanje, ki na kakršenkoli način v družbi nastane, je odraz določene družbene klime. Šele na stopnji, ko klima dozori, lahko govorimo, da gre za gibanje. Ta klima je zaradi resnične kataklizmične nevarnosti za konec sveta najprej dozorela v centralni Evropi, ker so ljudje na tem teritoriju pač začeli razmišljati v tej smeri. Mirovna gibanja lahko v tem smislu tesno povežemo z duhovnimi gibanji oziroma z mentalnim razvojem človeštva, ki živi v določenem okolju. Da se je mirovno gibanje pojavilo najprej v Sloveniji, obstaja popolnoma preprosti razlog: Smo namreč čisto geografsko, kot tudi gospodarsko, kulturno in tradicionalno bližje centralno evropskemu prostoru.

Poleg tega se nam je v določenem trenutku ponudila možnost delovanja v okviru RK ZSMS in mi smo to priložnost izkoristili.

TRIBUNA: Ravno zaradi te pripadnosti centralno evropskemu prostoru, vam nekateri očitajo neizvirnost in prozaično kopiranje. Imaš mogoče argumente, s katerimi lahko ovrežeš takšno mišljenje?

HREN: »Mislim, da nima pravega smisla dajati protargumente, pa vendarle. Z enako intenziteto mirovna, duhovna in ekološka gibanja nastopajo tudi na Vzhodu (CHARTA 77 iz MOSKVE, Skupina za zaupanje iz ČESKOSLOVAKÉ, Skupina za dialog iz MADŽARSKÉ...). Vendar v mirovniškem tisku, v delovanju Amnesty International in novinarskih krogih na Zahodu prihajajo informacije o mirovnih neodvisnih iniciativah predvsem preko »incidentov«, vezanih na nedemokratske vzhodnih sistemov, zapiranj in disidentskemu karakterju neodvisnih mirovnih aktivistov. Takšno poročanje vsekakor nosi v sebi senzacionalnost, ne spušča pa se v globlje analize, ker je med ostalimi tudi premalo informacij.

Zadnje čase zahodna mirovna gibanja vendarle z vzhodnimi vse bolj sodelujejo. S tem postaja vse bolj jasna univerzalna problematika mirovnih gibanj, ki jo je najasneje podčrtala skupina CHARTA 77: »ne moremo govoriti o miru, dokler niso zagotovljene osnovne človekove pravice«.

TRIBUNA: Zaradi ideoloških, političnih in drugih dejavnikov vendarle obstajajo bistvene razlike med mirovnimi gibanji na Vzhodu in Zahodu. Lahko naštete nekaj bistvenih razlik, ki se kažejo na tej polarizaciji?

HREN: »Lahko govorimo le o različnih načinih delovanja. Vzhodni sistemi so bolj totalitarni in za to so ideje neodvisnih avtonomnih gibanj bolj prežete s srcem. Kadar je težko delovati, je srčnost večja. Na Zahodu je delovanje mirovnih skupin lažje, vendar tako na Zahodu kot tudi na Vzhodu preti nevarnost, da neka partija s svojo usmerjenostjo pogoltno določene mirovne iniciative in ji spjele po kanalu, ki ni mirovniški. Tako so pred kratkim v Ženevi neke proruske organizacije na svojih transparentih kategorično poudarjale zgolj ameriško zasedbo Nikaragve in ameriškega namestitev raket. Popolnoma pa so molčali o Afganistanu in sovjetskih raketah. Resnična avtonomna in neposredna gibanja vedno govorijo o apokaliptični z obeh strani.«

TRIBUNA: So mirovna gibanja na Vzhodu institucionalizirana?

HREN: »V vzhodnih državah imajo povsod uradne mirovne koncilije, ki skrbijo za mirovne manifestacije in podobne aktivnosti. Največkrat se na ta način zgolj propagira »miroljubnost« sistemov. Vendar je obstoj teh koncilijev vseeno boljše kot ničesar. Povsod na Vzhodu obstajajo tudi avtonomna gibanja (že pri sem jih nekaj naštel), vendar so vsa izredno zatirana in preganjana.«

TRIBUNA: Kakšen vsebinski pomen ima beseda »družbeno« gibanje?

HREN: »Nobenega gibanja ne moremo okarakterizirati kot družbeno, če iniciative prihajajo od zgoraj.

nadaljevanje s prejšnje strani

bi zvišale. Ta trditev je tendenciozna trditev proizvajalcev in uvoznikov energije ter danes še posebej izdelovalcev jedrskih elektrarn.

Retrospektivno se da ugotoviti, da je industrija človeško delovno silo nadomestila z energijsko intenzivnimi stroji in avtomati. Toda ukrepi racionalizacije v preteklosti še niso merilo za ogromni val avtomatizacije, ki jo lahko pričakujemo z računalniško vodeno proizvodnjo, kajti z elektronsko racionalizacijo dosegamo avtomatizacijo novo stopnjo; naredi človeka odvečnega za proizvodnjo. To so kolegi iz sindikata »Tisk in papir« že malo občutili, s tem, ko je mnogo desetstisoč med njimi izgubilo delovna mesta, ker stavljena opravila kompjuter. In ta razvoj je šele na začetku. V končni meri bo zajel vse tovarne in področja, ki mislijo, da so prisiljeni iti v to igro zaradi konkurenčnosti.

Po stavcih bodo zajeti trgovski poklici. Firma »Bell system«, velika telefonska družba v ZDA planira odpust celotnega osebja informativnih služb ter nadomestitev s kompjutri. Izračuni so pokazali, da bi s to racionalizacijo 33.000 sodelavcev podjetje imelo 390 milijonov dolarjev dobička. »National City Bank« namerava osebje v obdelavi podatkov zmanjšati na 10 %. (13)

Blagajniki, prijazne dame v sprejemnih pisarnah niso več potrebne. Bančni roboti preverijo v delčkih sekunde osebno izkaznico stranke, njeno kodirno številko, stanje konta in knjižujejo denar. Ti bančni roboti niso le cenejši, tudi goljufije bodo precej težje. Zato so se v Münchnu krajevne hranilnice in »Bavarska združena banka« odločile za namestitve 14 takih robotov.

(se nadaljuje)

prevedel Saša Danev

Glas iz gospodarstva – predlog 85

BOMO REŠILI GOSPODARSTVO TAKO, DA MU BO POLITIKA ŠE VNAPREJ PREDPISOVALA DNEVNO OBNAŠANJE ALI PA MU BOMO KONČNO LE DOVOLILI MALCE VEČ PODJETNIŠKE SVOBODE?

Ne obstaja niti takšna uređitev niti takšna oblast, ki bi jo lahko stabilizirale ideološke ofenzive ob sočasnem siromašenju ljudstva. Na to je že zdavnaj opozoril Tito na svoj znani, direktni način: »Oblast, ki ne more rešiti takšnih (osnovnih materialnih) vprašanj, je slaba oblast, tako sklepa navaden deloven kmet...« in takoj zatem: »Ljudstvu poveljevati se ne izplača, poveljuje se lahko vojski.«

Sicer pa, kdo predstavlja večjo nevarnost za družbo: politični nezadovoljnost, ki gostilniško teoretizira brez kakršnega koli vpliva, ali nesposobni funkcionar, krčevito prilepljen ob funkcijo, ki ji ni dorasel? Predlagalec sprememb ali okoreli čuvar obstoječega stanja, nesposoben za argumentirani dialog, pa zato kakršna koli predlog o spremembi etiketira kot sovražnega? In ko govorimo o stališčih delovnih ljudi, na katere se šestkrat sklicujemo, lahko z gotovostjo trdimo, da jih zelo malo vzemirajo in skrbijo razni članki in knjige, saj pa toliko bolj visoke cene in nizke plače.

Je kdo jutraj, ko odhaja na delo, že sploh kdaj rekel: »Grem v temeljno organizacijo združenega dela? In kar zadeva »svobodno menjavo dela«, je bilo že od začetka jasno, da je to samo precej nerazumljiva terminologija in komplicirana organizacija za povsem normalne posle. Ali pa »samoupravna interesna skupnost materialne proizvodnje«, pa »skupščina družbenopolitične skupnosti«. Koliko ljudi sploh ve, kaj se skriva za temi enigmatičnimi nazivi?

In kako uravnavamo nagrajevanje po delu in rezultatih dela?

Takole: Pravilnik o načinih ugotavljanja prihodka in dohodka in o osnovah in merilih za razporeditev dohodka in čistega dohodka na sredstva za osebne dohodke, skupno porabo in za reprodukcijo ter o osnovah in merilih vrednotenja dela za razdelitev sredstev za osebne dohodke delavcev in o načinu prikazovanja, obračunavanja in izplačevanja osebnih dohodkov delavcev v temeljni organizaciji združenega dela... delovne organizacije... sestavljene organizacije združenega dela...

Naj na začetku najprej uporabimo znano Marxovo ugotovitev: »V družbeni produkciji svojega življenja vstopajo ljudje v določene nujne, od svoje volje neodvisne odnose, ki ustrezajo stopnji razvoja njihovih materialnih produktivnih sil. Celotnost teh produktivskih odnosov tvori ekonomsko strukturo družbe, stvarni temelj, nad katerim se dviga pravna in politična nadstavba in kateremu ustrezajo določene oblike družbene zavesti.«

Če malce poenostavimo in bolj pregledno prikažemo: 1. produktivski odnosi – 2. produktivne sile – 3. ekonomska baza – 4. družbena nadstavba.

Skratka: družbena bit – družbena zavest.

Pa poskusimo vse te stvari aplicirati v sedanjosti in to v obratnem vrstnem redu.

4. Družbena nadstavba

V zavest nam je že zdavnaj kapnilo, da takšen razvoj, kakršnemu smo bili priča pred desetletjem, v

današnjem času ni več mogoč, še manj pa v jutrišnjem. Geslo o lepšem jutri je zamenjal strah in negotovost pred vsakim novim dnem. Pozivi na čim hitrejšo reševanje kriznega položaja so se namnožili tudi v aktivnostih najodgovornejših političnih subjektov, podanih pa je bilo tudi veliko političnih programov in receptov reševanja nastale krize, ki pa so si bili edini v svoji neenotnosti in pomanjkanju analitičnega razumevanja stvarnosti.

Vodilni politiki so izoblikovali kritično analizo delovanja političnega sistema socialističnega samoupravljanja, ki pa je kritična samo v naslovu, v svoji vsebini pa brezglava. Vseposod lahko najdemo spodbuđne, agitpropovsko uglašene besede, ki pa so s pajčevino pritrjene na nebesne zvezde. Niti gromoglasne besede z govorniških odrov, kakršne smo lahko slišali na 21. seji CK ZKS, nas ne bodo rešile iz globoke brezna krize, saj tudi grom sam, sicer pospremljen z nekaj bliskovi, utone v svet vesoljne tišine in praznine. Pa četudi besede različnih gromovnikov zapisujemo na papir, vse to prispeva edinele k regulacijski hierproukciji.

3. Ekonomska struktura družbe
V bistvu določa in pogojuje celotno dogajanje v družbeni nadgradnji, saj družbena zavest izhaja iz družbene biti. In če je v materialno-ekonomskem delovanju družbe nekaj navzkriž, potem se to najbolj očitno pokaže v politični, pravni in kulturni nadstavbi. Da pa je v ekonomski strukturi naše družbe nekaj hudo navzkriž, nas prepričujejo naslednji podatki: realni družbeni proizvod v združenem delu že nekaj let pada, obveznosti iz dohodka znašajo že več kot 40 %, za neto osebne dohodek ostane le četrtna dohodka, cene se od 1.80 do 1.84 povečala za več kot štirikrat, letos bo inflacija dosegla rekordnih 80 odstotkov in še in še in še...

2. Produktivne sile
Postajajo iz dneva v dan vedno bolj neproduktivne, stopnja rasti produktivnosti dela komaj leze iz minusa proti ničli, brezposelnih iskalec zaposlitve v Jugoslaviji je 15 % aktivnega prebivalstva, slabi izkoriščenosti delovnih sredstev pa se pridružuje še tehnološka zastarelost.

1. Produktivski odnosi
Prišli smo torej do temeljne kategorije našega družbeno-ekonomskega sistema, do samoupravnih proizvodnih odnosov. In če vsa nadgradnja ne deluje dobro, potem nekaj ni v redu predvsem z našimi osnovnimi kategorijami, pa čeprav bi nekateri želeli dokazati, da je pri nas vse v najlepšem redu. Spremembe so torej nujne, tako rekoč spremembe iz baze navzgor.

Takole dolg uvod je bil potreben zato, da bi se lahko spustili v malce globlje razumevanje misli in predlogov, zapisanih v knjigi Slavka Goldsteina PREDLOG 85, ki pa zagotovo niso podobni sklepom najvišjih partijskih in državnih organov ter bodo zaradi tega naleteli na trdovraten birokratsko-etatsistični odpor, saj izražajo jasen dvom o ekonomski uspešnosti oziroma upravičenosti nekaterih zakonskih rešitev na podlagi Ustave in Zakona o združenem delu, pa tudi njih samih.

Knjiga je že po samem avtorstvu prava redkost, saj je Goldstein predvsem gospodarski praktik, knjiga pa v svojem podnaslovu nosi oznako Glas iz gospodarstva. Tu je strnil svoja razmišljanja o gospodarski krizi, o njenih vzrokih na mikronivou, to je na ravni temeljev gospodarskega sistema. Avtor razkrinka politični normativizem in birokratizem, ki se tako trdno oklepa gospodarstva brez kakršnegakoli zaupanja do delavcev. Ekonomskih slabosti ni možno odpraviti s političnimi resolucijami, ideološkimi ofenzivami, poveljuje se lahko le v vojski, ne pa v gospodarskem življenju.

Današnje krizno stanje lahko primerjamo z letom 1950, ko je bil radikalno reformiran sistem centraliziranega odločanja v gospodarstvu, kajti kakršno koli omejevanje polja delovanja gospodarskih zakonitosti neizbežno povzroča le ekonomsko stagnacijo.

Goldstein razlikuje zunanje in notranje vzroke slabega ekonomskega položaja samoupravnih podjetij. Med zunanjimi naj bi bili najvažnejši: prevelike obveznosti do nadgospodarstva (oziroma negospodarstva), nestalna ekonomska politika s pogostimi napakami, z obilico restrikcij, zakonska preobremenitev in vmešavanje političnih forumov v volitve poslovnega osebja. Notranji vzroki pa naj bi bili številnejši in predvsem pogubnejši: nedelo in delovna nedisciplina, vse bolj zoženi prostor za podjetniško kreativnost in iniciativnost, prepovedni postopki odločanja, pretirana atomizacija podjetij, preobilnost internih splošnih aktov, prezajeten administrativni aparat in mnogi drugi.

Za začetek sprememb in izboljšav predlaga samostojno notranje-tovarniško urejevanje odnosov upravljanja in samoupravljanja, osvobodeno sedanjih regulativnih restrikcij in sicer v nekaterih izbranih »eksperimentalnih« podjetjih. Kot možno osnovo za takšno eksperimentiranje navaja statut namišljenega tiskarskega podjetja, ki pa ne sme biti zavezujoč tudi za ostale, saj bi si delavci sami v okviru lastnih podjetij zasnovali organizacijsko shemo upravljanja, samoupravljanja in vodenja proizvodnega procesa.

Iz predlaganega statuta namišljenega podjetja veje njegova pobuda po ponovni opredelitvi ciljev samoupravljanja, ki bodo temeljili na humanih odnosih in demokraciji ter učinkovitosti produkciranja. Osrednji organ samoupravljanja je zbor delavcev, ki se sestaja na letni skupščini, kjer delavci odločajo o letnih zaključnih računih in prodajnih planih ter vsakoletno volijo direktorja s tajnim glasovanjem z več možnimi kandidati. Direktor naj bi imel zaradi potrebnih podjetniških kreativnosti velika pooblastila. Tako bi delavski svet kot izvršni organ zbora delavcev nosil splošno odgovornost za uspešno poslovanje, direktor pa predvsem konkretno.

Sistem nagrajevanja naj bi se oblikoval po štirih osnovah: sistematičacija delovnih mest, delovna doba in šolska izobrazba, uspešnost poslovanja podjetja ter osebna prizadevnost oziroma inventivnost ali produktivnost dela. Poseben poudarek je Goldstein dal identifikaciji delavca s podjetjem, kar naj bi se zlasti odražalo v materialnem interesu in stimulativnem nagrajevanju, občutku varnosti, samoupravljanju, osebnim in prestižnim ambicijam, urejenosti podjetja, opori na podjetje ter informiranosti o poslovanju podjetja.

V predlaganem statutu namišljenega podjetja ni ničesar sistemsko novega razen dveh predlogov: pravica do materialnega vlaganja zaposlenih v podjetje in pa nekatere nove oblike pravic na osnovi minulega dela. Precej besed je namenil delovni disciplini, ki v sedanjih časih slabi proizvodno organizacijo in seje razdor med ljudmi. Pravica do dela na družbenih sredstvih ne bi smela biti absolutna, zlasti v primerih ekonomske neodgovornosti za slabo poslovanje.

Zanimivo je, da Goldsten ne uporablja floskulativnih nazivov (npr. OZD, TOZD, osebni dohodek, svobodna menjava dela), pač pa dosledno pojem podjetje, plača ipd. Pri tem se sprašuje, zakaj bi naš jezik morali osiromašiti za tako

vami, poveljuje se lahko le v vojski, ne pa v gospodarskem življenju.

Današnje krizno stanje lahko primerjamo z letom 1950, ko je bil radikalno reformiran sistem centraliziranega odločanja v gospodarstvu, kajti kakršno koli omejevanje polja delovanja gospodarskih zakonitosti neizbežno povzroča le ekonomsko stagnacijo.

Goldstein razlikuje zunanje in notranje vzroke slabega ekonomskega položaja samoupravnih podjetij. Med zunanjimi naj bi bili najvažnejši: prevelike obveznosti do nadgospodarstva (oziroma negospodarstva), nestalna ekonomska politika s pogostimi napakami, z obilico restrikcij, zakonska preobremenitev in vmešavanje političnih forumov v volitve poslovnega osebja. Notranji vzroki pa naj bi bili številnejši in predvsem pogubnejši: nedelo in delovna nedisciplina, vse bolj zoženi prostor za podjetniško kreativnost in iniciativnost, prepovedni postopki odločanja, pretirana atomizacija podjetij, preobilnost internih splošnih aktov, prezajeten administrativni aparat in mnogi drugi.

Za začetek sprememb in izboljšav predlaga samostojno notranje-tovarniško urejevanje odnosov upravljanja in samoupravljanja, osvobodeno sedanjih regulativnih restrikcij in sicer v nekaterih izbranih »eksperimentalnih« podjetjih. Kot možno osnovo za takšno eksperimentiranje navaja statut namišljenega tiskarskega podjetja, ki pa ne sme biti zavezujoč tudi za ostale, saj bi si delavci sami v okviru lastnih podjetij zasnovali organizacijsko shemo upravljanja, samoupravljanja in vodenja proizvodnega procesa.

Iz predlaganega statuta namišljenega podjetja veje njegova pobuda po ponovni opredelitvi ciljev samoupravljanja, ki bodo temeljili na humanih odnosih in demokraciji ter učinkovitosti produkciranja. Osrednji organ samoupravljanja je zbor delavcev, ki se sestaja na letni skupščini, kjer delavci odločajo o letnih zaključnih računih in prodajnih planih ter vsakoletno volijo direktorja s tajnim glasovanjem z več možnimi kandidati. Direktor naj bi imel zaradi potrebnih podjetniških kreativnosti velika pooblastila. Tako bi delavski svet kot izvršni organ zbora delavcev nosil splošno odgovornost za uspešno poslovanje, direktor pa predvsem konkretno.

Sistem nagrajevanja naj bi se oblikoval po štirih osnovah: sistematičacija delovnih mest, delovna doba in šolska izobrazba, uspešnost poslovanja podjetja ter osebna prizadevnost oziroma inventivnost ali produktivnost dela. Poseben poudarek je Goldstein dal identifikaciji delavca s podjetjem, kar naj bi se zlasti odražalo v materialnem interesu in stimulativnem nagrajevanju, občutku varnosti, samoupravljanju, osebnim in prestižnim ambicijam, urejenosti podjetja, opori na podjetje ter informiranosti o poslovanju podjetja.

V predlaganem statutu namišljenega podjetja ni ničesar sistemsko novega razen dveh predlogov: pravica do materialnega vlaganja zaposlenih v podjetje in pa nekatere nove oblike pravic na osnovi minulega dela. Precej besed je namenil delovni disciplini, ki v sedanjih časih slabi proizvodno organizacijo in seje razdor med ljudmi. Pravica do dela na družbenih sredstvih ne bi smela biti absolutna, zlasti v primerih ekonomske neodgovornosti za slabo poslovanje.

Zanimivo je, da Goldsten ne uporablja floskulativnih nazivov (npr. OZD, TOZD, osebni dohodek, svobodna menjava dela), pač pa dosledno pojem podjetje, plača ipd. Pri tem se sprašuje, zakaj bi naš jezik morali osiromašiti za tako

nadaljevanje pri sosedih

Vojko ZUPANC

Postaviti ljudem tri nenavadna vprašanja je tvegan maneuver

Anketa meseca:

Nenavadne paralele

Udarina skupina najboljšega svetovnega časopisa je odšla na ulice. Hoteli smo izvedeti osnovne povezave med na prvi pogled zelo nasprotnoizidnimi si zadevami. Naleteli smo na smeh, pa tudi na zelo resne izjave. Absorbirajte mnenja in izkušnje sodelujočih. Postavili smo tri vprašanja:

- 1 - Razlika in povezava med POLITIKO in SEKSOM
- 2 - Razlika in povezava med STABILIZACIJO IN SEKS VZDRŽNOSTJO
- 3 - Razlika in povezava med SAMOUPRAVLJANJEM IN IMPOTENCO

Odgovori na prvo vprašanje:

- x1 Ja, to pa je zelo težko vprašanje. Ni nobene povezave!
- x2 Ne se zabavam. Edino kar je, da politiki prav tako seksajo kot vsi ostali ljudje. Verjetno imajo višji večje probleme pri zasebnem življenju.
- x3 Da, oboje je blizu prostitucije.
- x4 S kadrovskega vidika bi rekel, da je pri navačenju primernih kadrov zelo pomembno, kako se ljudje obnašajo v zasebnem oziroma spolnem življenju. Sicer pa nam Slovencem to tak' dol visi.
- x5 Ne, ne bom odgovarjal...
- x6 Jaz mislim, da bistvene razlike ni, da je vse ena in ista... (avtocenzura)

sosedino nadaljevanje

razumljivo, smiselno besedo, kot je na primer podjetje, ki že kot sama beseda deluje neposredno, in jo zamenjati z odtujočo »organizacijo združenega dela, ki se ukvarja z gospodarsko dejavnostjo«.

V svojem razmišljanju opredeli tri bistvene metodološke napake ekonomske politike:

1. Gospodarstvu se neprestano skušajo ustvarjati boljši pogoji, v katerih bo moglo in moralo boljše zaplavati, pozablja pa se, da ne more dobro plavati niti v idealnih pogojih, če ima zvezane roke.
2. Na ekonomsko zaostali tehnologiji se neprestano poskušajo premakniti vsi vzvodi naenkrat, namesto da bi sprostili en sam vzvod (ali največ dva, tri), ki bi spodbudili celoten proces oživitve naše gospodarske mašinerije. Ta, prvi vzvod pa je lahko edino reforma v samih podjetjih.
3. Ekonomska politika se še naprej skuša določati in ohranjati skozi iste postopke in z istimi ljudmi kljub očitnim neuspehom in napakam.

In ideja o načinu reševanja naše gospodarske krize?

Goldstein se ponorčuje iz vseh možnih teoretikov in predlaga v nekaj točkah naslednji proces ozdravitve našega gospodarstva, ki ga v celoti povzemamo:

PREDLOG 85

1. OSVOBODITI PODJETJA!
Z zakonsko reformo omogočiti reorganizacijo upravljanja s ciljem, da se poveča učinkovitost gospodarjenja in prične izboljšanje vsega gospodarstva. V ta namen se podjetjem dopušta, da v novih statutih:

- a) samostojno volijo in zamenjujejo svoje najodgovornejše po-

slovodne organe s tajnim glasovanjem vsega kolektiva,

b) bolj čvrsto definirajo pristojnosti v odločanju, poenostavijo postopek odločanja in vzpostavijo učinkovitejšo odnose med upravljanjem in samoupravljanjem,

c) iščejo boljše načine nagrajevanja brez obveznosti, da se merijo nemerljivi rezultati individualnega prispevka v skupnem proizvodu in brez javnih razprav o vsaki posamezni plači,

d) uvedejo učinkovitejšo disciplinske mere s ciljem povečevanja delovne discipline.

2. Z isto zakonsko reformo SE PODJETJA OBVEZUJEJO:

a) da definirajo zbor delavcev (oziroma delegate zborov delavcev v velikih sistemih) kot vrhovno oblast v podjetju,

b) da o osrednjih kadrovskih vprašanjih odločajo z demokratičnim tajnim glasovanjem,

c) da zaostrijo odgovornost poslovnih organov za izpolnjevanje planov z obveznim vprašanjem zupanja in tajnim glasovanjem o zupanju v primeru neizpolnjenih planov.

3. Dokler se pripravlja takšna zakonska reforma, se po hitrem postopku omogoči večjemu številu podjetij eksperimentiranje v smislu teh reform. Določena telesa zvezne vlade bodo kontrolirala eksperiment in zagotovila široko obveščanje o njegovih uspehih in neuspehih.

4. Z osamosvojitvijo podjetij in njihovo večjo odgovornostjo bo izginila potreba, da se o podjetjih in gospodarstvu tako veliko razpravlja in odloča v negospodarstvu. Nekatere ustanove bodo zmanjšale svoj

- x7 Moja mati me je vedno učila, da je politika lahka ženska. Povsod so užitek na delu. So pa politiki na splošno bolj perverzni. Politika občasno vkalkulira seks v svoje načrte.
- x8 Ja, seveda! Ponavadi politiki koga... (avtocenzura) v glavo.
- x9 Ne, nisem srečala še nobenega politika. Moj fant je »fuzbaler«.
- x10 Berite Foucalta...
- x11 Pri seksu lahko uživata dva ali več, pri politiki pa samo eden. Seks je primer ene utopične egalitarnosti. Tu je princip izkoriščanja nekoga za nek namen. Sicer pa je vsem rado toplo in radi uživajo.
- x12 Najbolj pogosta izjava v ulični politiki je »pejt u...! To pa ni način«.
- x13 Pri politiki se pogosteje rojevajo razne frustracije. Zato imajo doma težave s svojimi ženami. Drugače pa ne vidim česa bistvenega, kar bi združevalo ti stvari. Mogoče pa je, pa mi to ne poznamo.

Odgovori na drugo vprašanje:

- x1 Seksualna vzdržnost je lep primer prakse, kot je to rekel ... ne vem kdo. Rekel bom takole, v dveh pomenih. Prvi je, da če si seks vzdržen, imaš precej energije in se lahko ukvarjaš z gospodarsko stabilizacijo, drugi pa je, če si dejaven, mislim, da nisi vzdržen, prav tako pomagaš stabilizaciji, ker sproža energijo. V tem smo prišli že daleč, ni pa še realizirano.
- x2 Treba je »šparat«, oboje pa je enako.
- x3 Ljudem preostaja v teh težkih časih samo seks. Pri tem pa se seveda zelo skrbno uporablja kontracepcija. Če bomo izpluli iz teh težkih vod, se nam bo dvignila tudi nataliteta.
- x3 Problemi s seksualno vzdržnostjo sprožajo na primer takšne težave, kot jih vidite pri vseh slovenskih pesnikih, saj veste: nesrečno zaljubljen itd. Kaj pa stabilizacija? Ja, hudo je, hudo.
- x4 Cel svet se vrti okrog ženske. Če bi bila spolnost neomejena, se ne bi nobeden pehal za denarjem. Tako pa se peha za d'narjem samo zaradi tega, ker mora žensko plačat.
- x5 Oboje je z'lo za ... (avtocenzura).

- x6 Ni ga čez dober kavs, pa naj bo še takšna stabilizacija.
- x7 Ne, ni nobene povezave.
- x8 Mislim, da fant in punca lahko uživata še pri tako zaostrenem gospodarskem položaju. Ljubiti nekoga preseže vse obstranske zadeve in postane drugotnega pomena. Če se meni godi podobno? Da, mislim, da ni nič bolj važno.
- x9 Ne pizdit t'le po ulicah, pojdite delat, pa boste videli še drugo stran kolajne.

Odgovori na tretje vprašanje:

- x1 Saj si študent, kajne? Poglej, če bi vi rešili probleme v svojem spolnem življenju, bi tudi nastali bojkot dobil neke artikulirane barve. Tako pa se je vaša impotenca izrodila tudi v bojkotu.
- x2 Ja, ljudje so pogosto impotentni, ker samoupravljanje ne funkcionira. Moj frajer se že ne ukvarja z drugim kot z mano.

- x3 Zdaj ste me pa dobili. Zdi se mi, da potencia nekako predpostavlja samoupravljanje, ker se v impotentni družbi lahko rodi ... (avtocenzura)
- x4 Ja, bili so boljši časi, pretekle napake in požrtije bomo morali zdaj vrniti tistim, katerim smo dolžni. Glede impotence še nisem imela težav.
- x5 Če je kakšna povezava? Ne vem, mislim da ni. Mudi se mi. Kam? Zmenjena sem. S kom? S fantom.
- x6 Če jo že moram najti ... impotenca je nekaj vzdržnega, samoupravljanje pa je vsaj v osnovi nekaj boljšega. Oboje povzroča težave, le da nekateri samoupravljanje izrabljajo za svoje namene.

- x7 Impotenca je zelo zapletena zadeva. Prav tako samoupravljanje.
- x8 Če vse lepo funkcionira, ni nobenih težav in ga ne serjemo z raznimi prividnimi zadevami. Impotenca pač pride, ko si star, samoupravljanje pa, zdi se, starosti verjetno ne bo dočakalo.
- x9 Ni nobenih paralel, mogoče samo besede.
- x10 Treba je... (avtocenzura), potem se tudi bolje samoupravlja.

Navedeni odgovori so citati. Nekje je opolzosti stopila na prste avtocenzura. Povzeli smo samo najvidnejše izjave. Iz spremljajočih fotografij je razvidna potrebnost, da se nam v prihodnje pridruži stomatolog.

Udarina skupina

Marko Povše

Make-up feminizma

In poleg tega želim govoriti. Brez konca in kraja govoriti o tem, kako je zdaj z menoj. Kaj delam narobe? Ali pa so moja pričakovanja napačna? (Anja Meulenbelt)

I. Klub Lilit, rezerviran samo za ženske, je bolj zanimiv zaradi tega, kaj vse se okoli njega dogaja, kot pa zato, kaj ženske počnejo v njem. To je najboljše pokazal zadnji »žur«, ki naj bi obravnaval podobo ženske v reklamah in se je odigral v prostorih SKUC 14. novembra letos.

Sam projekt je delovna skupina dobro zastavila, čeprav se je izvajanje sprevrglo v jadikovanje žensk nad ubogimi izkoriščenimi ženskami, in ni imelo veliko zveze z dešifriranjem z ideološkega, politiko-ekonomskega in spihološkega vidika. Malce naivno razlaganje simbolov, ki so transformirani v ženski izrek, lam, je povzročilo, da se je debata obrnila čisto v drugo smer in da se je govorilo zgolj o pojavi nekakega problema, in sicer fenomena podrejenosti ženske. Fenomen podrejenosti ženske zato, ker navsezadnje živimo v 20. stoletju in imamo celo pravno zaščiten ženski, ki pa je še vedno predmet izkoriščanja in je v praksi še vedno podrejena moškemu.

Najhuje, ker se je sodobni ženski (dekletu) zgodilo, pa je, da ne more (oziroma ne) prebiti zidu, ki ji je kot ženski postavljen, kajti stopnja manipulacije z njenim mišljenjem je že tako velika, da se ženska kot taka samo verbalno lahko upira, pa še to upiranje je obsojeno na neuspeh, praktični upor pa se uniči, ko dekle postane »ženska« in mora skrbeti za dom in družino. Tudi to se je pokazalo v Lilitu, kajti po moji oceni sta dva glavna pola sestavljale ženske, ki so »ženske« in so bile v svoji oceni obsojane moških novinarstov bolj zadržane, in dekle, seveda veliko bolj udarne in svobodnomiselne, ki pa so se ravno tako kot prve kot mačke okoli vrele kaše vrtele okoli preprostejšega dejstva, da govorjenje o podobnosti ženske v reklamah in obsojda te podobe bistveno povezana tudi s stanjem ženske danes in z obsodbo tega stanja v družbi.

II. Moja ocena je, da se v Lilitu vulgarizira s feminizmom, kajti to, kar se s strani nekaterih hoče prikazati kot feminizem, je že preživelo oziroma nima s tem pojmom veliko skupnega. Očitno je prišlo do nekakšne blokade gibanja, kajti vztrajanje na že oguljenih stvarkih o izkoriščanju ženski in naivno, površinsko in ne kompleksno prikazovanje stanja danes in vzrokov za to stanje, ne more pritegniti ne več novih žensk v Lilit in ne že stalnim članicam ponuditi morebitnih alternativ. Kajti dokler bodo »vodilne« ženske videle žensko, kot jo je videla Aleksandra M. Kollontaj, ne more priti do napredka. Osebnost nimam nič proti Kollontajevi in jo spoštujem kot izredno napredno žensko, vendar pa je

čas, v katerem je živel, povzročil, da je v imenu Velike ideje še večjega Oktobra enostransko gledala na žensko, in to gledanje se je preneslo tudi na del ženskega gibanja in ga najdemo tudi v Lilitu.

Enostransko je namreč gledanje na delo v gospodinjstvu in pri vzgoji otrok. Dokler se bo na ženske, ki »imajo zastarele nazore« in ki namreč, da bi odšle v fabriko delat, še vedno vztrajajo doma, gledalo kot na legalne metrese, se bo z ženskami še bolj manipuliralo, kot se je doslej. Vprašanje, ki se namreč postavlja, je, zakaj naj bi bilo delo pri vzgoji otrok ali delo v kuhinji manj produktivno, kot je tisto v neposredni produkciji. Pri vseh teh delih gre za bolj ali manj nekreativno delo, vendar pa se delo za tekočim tracom šteje kot družbeno koristno, kuhanje pa je stvar »zaslužjevanja žensk«. Kakšna laž! Že sama Kollontajeva je v svojem delu ženska v socializmu lepo povedala, v čem tiči štos osvoboditve žensk: »Zdravje ženske je potrebno še posebno varovati, ker se samo tako lahko zagotovi pozitivna rast prebivalstva.«

Torej je potrebno žensko »osvoboditi« in paziti na njeno zdravje že zgolj zato, da bo družba dobila nove vojake in delavce. Se večje s... pa se izkaže, kadar govorimo o ženski in revoluciji. Ženska je lahko uporabljena zgolj kot Charlotta, ki ubije Marata. Klara Zetkin je v svojih Pogovorih z Leninom zapisala, da je mobilizacija žensk za revolucijo vitalnega pomena za komunistično stranko in njeno zmago. Žensko je bilo treba pridobiti za revolucijo, pa ne zaradi ženske, temveč zaradi revolucije. Da bi revolucija uspela, je bilo treba žensko prepričati, da je v njenem interesu. Kot njen interes je bila pripoznana stara zahteva ženskega gibanja po enakopravnosti spolov, po osvoboditvi izpod moškega jarma. Pokaže pa se še nekaj. Kako to, da se kot simbol moderne, emancipirane ženske pojavlja ženska, ki kuha z argo gotovimi jedmi in daje otroke v vrtec? Verjetno vzrok vsega ne tiči samo v težnji družbe po čimbolj racionalnem trošenju moči ženske, ki se zaradi gospodinjstva ne more posvetiti bolj pametnemu delu, npr. taylorističnemu tekočemu traku. Res je, da je gospodinjstvo delo poniževalno, ker se v njem ženska prepozna zgolj kot v trojednost zadržana dobra mati, žena in ljubica (čeprav jo drugi ne poznajo tako), vendar pa je še bolj res, da se simbol moderne ženske, kakršno smo opisali prej, ni pojavil zaradi olajšanja položaja ženske, pač pa zato, da se po eni strani žensko delo maksimalno izkoristi, po drugi strani pa se tisto, kar je tišočletja veljalo bolj ali manj za žensko delo t.j. vzgoja otrok, prenaša na družbo. Današnja generacija, ki raste, ima mater na voljo štiri ure, os-

tali čas pa preživi v šoli, vrtcu itd... Torej se otroci vzgajajo tako, kot jih vzgajajo vzgojitelji in ne starši. Seveda ne trdim, da so vzgojitelji slabi ljudje, vendar pa je vsakomur lahko jasno, kaj se zgodi, če so otroci vzgajani tako, kot to po merilih neke družbe morajo biti. Hkrati pa otroci nimajo nobene možnosti za emancipacijo (ker je niti ne smejo imeti). Otroci v odnosu moški-ženska-otok še vedno vlečejo krajši konec in ostajajo najbolj podrejeni člen v medčloveških medsebojnih odnosih in tudi zaradi tega prenašajo v prihodnost s seboj breme prejšnjih generacij, ravno tako, kot so ga nosili njihovi starši. Veriga je sicer lahko malo daljša, vendar pa ostaja dejstvo, da je ščene še vedno priklenjeno nanjo. Ženska, ki funkcionira na eni strani kot tlačena, na drugi strani funkcionira kot potlačitelj do otroka. Tudi o tem med drugim v Lilitu ni bilo slišati besede.

III. Hkrati pa obstaja še neka druga platforma, ki jo ženske v svojem obsojanju lastne podrejenosti rade pozabljajo. Če namreč ne bi obstajala sproducirana podoba ženske kot mehke, nežne, vpojne, urejene itd... ženske, ne bi mogla eksistirati tudi podoba moškega kot feist dedca, ki je racionalno, močno bitje in ki vedno ve, kaj hoče (ravno tako ne bi obstajal kalup otroka). Izkaže se, da je ravno tako, kot je sproducirana podoba ženske, sproducirana tudi podoba moškega in vprašanje podrejenosti dobi nejasno podobo, kajti ravno tako kot so podrejene ženske, so podrejeni tudi moški. In ko iščemo vzroke podrejenosti (izkoriščanosti), se lahko šele zavemo, da osvoboditev in emancipacija žensk ni zgolj stvar žensk, pač pa cele družbe, kajti ženske se ne morejo emancipirati, ne da bi se hrakti emancipirala cela družba. Če je namreč res, da si družba neuspešno skuša podrediti naravo in je ta neuspeh pri podrejanju vzrok permanentne fašistoidnosti v družbi, potem se družba mora podrejeti znotraj same sebe, da bi primanjkljaj, ki nastane z neuspehom, prikrila. Govorim seveda o družbi, ne pa o delavskem razredu, ki je ena izmed sestavin družbe, kajti govorjenje o delavskem razredu, ki naj bi v svoj boj za osvoboditev vključil tudi težnje žensk po emancipaciji, je doslej pokazalo samo novo platformo izkoriščanja žensk, kajti ženske so šle v revolucijo, pa ne zase, ampak za »splošne, družbene interese«. Ostale so priklenjene za štedilnik in otroke, čeprav samo delo okoli tega ni neproduktivno, pač pa je družbeno vrednoteno kot tako in odvzema vsakomur, ki se z njim ukvarja, možnost, da bi lahko delal še kaj drugega. Šele sedaj postane neproduktivno, ker deluje kot faktor zaslužjevanja in se hkrati vključuje

v drobce del, ki se jih opravlja v družbi po specifični delitvi del na ukazovalno in izvrševalno in tako izgubi svojo kvaliteto. Gledano s tega stališča, ni nobene alternative več v že desetletja starih pozivih ženskam, naj se pridružijo svojim tovarišem v skupnem boju. Dokler se namreč ne spevdi, da ne pomaga imeti diktaturo proletariata (celo samoupravljanje) skupaj s podatkom, da so leta 1980 delavci v SRS odločali samo o 21 % novoustvarjenih vrednosti, ampak da je edina rešitev ustaviti kvantitativno mašenje lukenj v našem življenju, ki bi jih morali mašiti kvalitativno, torej spremeniti način in cilj življenja, je torej neumestno govoriti o kakršni koli emancipaciji delavskega razreda in tudi žensk. Utopija je sanjati o svobodnih delavcih in ženskah. Beseda feminizem v takšni situaciji postane psovka za kakršnokoli obliko ženske dejavnosti, pa naj bo to Lilit ali Una, čeprav so si te dejavnosti med seboj zelo različne.

IV. Feminizem ni zgolj boj za emancipacijo žensk, pač pa spada skupaj z raznimi socialnimi gibanji (ekološkimi, mirovnimi...), ki si prizadevajo spremeniti današnje stanje v družbi. Feminizem ne gre omejevati niti na debate o podobnosti žensk v reklamah, čeprav so ti še kako koristni, kajti brez njih v Ljubljani niti o taki vrsti feminizma ni moč govoriti.

Zaradi vseh premikov v družbi, ki so nastali po letu 1900, ko so prve ženske socialistke pisale vznesene besede o vlogi ženske, zaradi specifičnega družbenoekonomskega položaja Jugoslavije, ne moremo pri nas pristajati na že utečeno gibanje za osvoboditev žensk na Zahodu, čeprav se od njih lahko marsikaj naučimo, niti ne moremo pristajati na institucionalizirano varstvo žena in otrok na Vzhodu, pač pa moramo začeti misliti s svojo glavo in nehati s posiljevanjem ljudi z že oguljenimi frazami. In to je tisto, v čemer naj bi bil Lilit napreden. Izobraževal naj bi ženske in jim omogočal medsebojne kontakte. In tudi, če ne bo posegel tako visoko, ostaja Lilit kot Lilit ženskam potreben, ker že takrat, ko ženska pogleda drugo žensko in se z njo začne pogovarjati še o čem drugem kot o gospodinjstvu in možu, se spremeni Lilit in (ne)ubogljive Adamove žene v demonsko nočno pošast, ki prinaša nesrečo in ogroža mirno spanje prebivalcev.

Ruža BARIČ

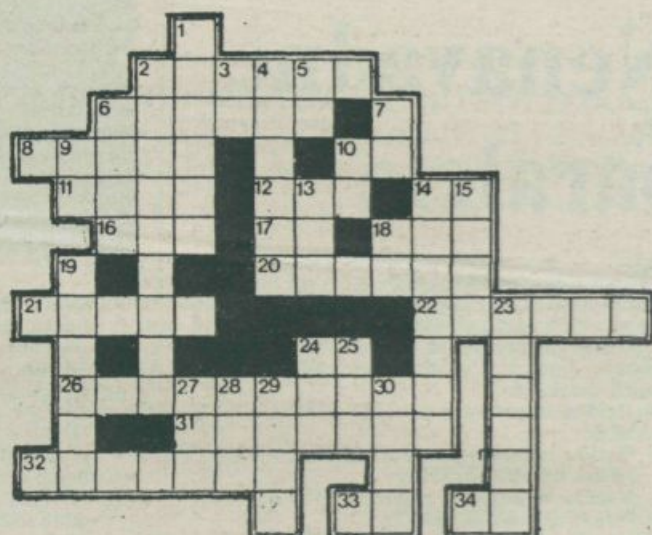
¹ A.M. Kollontaj, ŽENSKA V SOCIALIZMU, KRT, Ljubljana 1982, str. 129

² Mojca Dobnikar, Predgovor k isti knjigi, str. 9

³ Dokumenti 11. kongresa ZSMS, RK ZSMS 1983, str. 16

⁴ Proletarka, najrevnejša med revnimi, najbrezpravejša med brezpravnimi, pohiti v boj za osvoboditev ženskega spola in vsega človeštva iz grozot gospodstva kapitala. Socialdemokracija je to namenila častno mesto. Pohiti na čelo, na okope! R. Luxemburg, Proletarka, v Izbrano delo, str. 536

NAGRADNA PREDVOLILNA KRIŽANKA

VODORAVNO

1. Priimek ene vodilnih teoretičark bojkota v naši družbi (Dragica).
6. Prebivalec najbolj ortodoksne slovenske pokrajine (po domače), ustreza tudi 1 navpično.
8. Izraz za napeto situacijo (tudi predvolilno na Univerzi), vzet iz gledališke terminologije.
10. Kratica radijske postaje, ki sistematsko obračunava z stalinisti.
11. Prebivalec Libanona, bojevniki ene od muslimanskih frakcij.
12. Pripadnik večinskega naroda v ZSSR, tudi psovka na zahodu.
14. Avtomobilski znak zelo demokratske evropske države.
16. Največja reka na indijski podcelini.
17. EVIVA RUSIJA
18. Nadav; to kar vedno dobijo naši politiki v neomejeni količini.
20. Lepa rastlina; ime kandidatke za podpredsednico UK ZSMS, ki ga sigurno ne veste.
21. Eden od izrazov za našo družbenoekonomsko situacijo.
22. Oblika političnega boja, študentski... (Priimek angleškega politika, ki se sigurno obrača v grobu)
24. Prva in zadnja črka angleške abecede.
26. Imenovanje, politična kandidacija (lahko tudi samega sebe) – angleška verzija latinske besede.
31. Etika; v naši družbi precej deficitaren pojem.
32. Vsi smo vedno..., nihče ni proti, vzdržanih pa ni, ker je to revolucija.
34. Povratno osebni zaimek, del gesla te križanke.

Prva nagrada: fotografija A. RUSA
Druga nagrada: Enoletna brezplačna naročnina
Pošljite na naslov uredništva do Novega leta.

NAVPIČNO

1. Ime mladinskega šefa na univerzi (še nekaj časa!).
2. Druženoeekonomska formacija, v kateri so Albanci že, Rusi bodo v eni od naslednjih petlet, nam se pa ne mudi več.
3. Razredna elita.
4. Lepo slovensko moško ime (ustreza vodoravno 12).
5. Letala slovenske (samo slovenske) Inex Adrije z zelo lepim slovenskim imenom.
7. Simpatična živalca, ki dobro prenaša tudi socializem.
9. Razredna solidarnost.
10. Časomer; nekaterim se že izteka.
14. Časopis, ki rešuje vse probleme, čeprav nekateri mislijo, da je sprt z logiko teorije in prakse.
15. Zgodaj; takrat si je treba začeti ustvarjati pogoje za kariero, to pa naši mladinski funkcionarji vedo.
18. Latinsko: dopoldne.
19. Imena dveh študentov-politikov (rivačev), eden je kandidat za bodočega šefa mladine na Univerzi, drugi pa se trudi pridobiti mladince, ki so izstopili iz organizacije (sam se je že uspel vrniti).
23. Motto križanke in izraz fatalizma, zelo uporabna panjugoslovanska beseda.
24. Oče.
25. Zavod za izgradnjo Ljubljane, za katerega se ne ve ali krade ali ne.
27. Saša je... novemu glavnemu uredniku Tribune.
28. Politika je nora, tisti ni..., ki gre po stolčkih gor.
29. Samospev; komunikacijski način, ki ga vse več uporabljamo.
30. Dejstvo: zelenica v pušavi, po božne želje: Slovenija v Evropi.

KNJIŽEVNI LIST

SVEŽ VETER

Posebna komisija gospodarske zbornice je zaradi vse bolj onesnaženega zraka sprejela na večerajšnji seji v Beogradu že dolgo časa pričakovan sklep. Gre za intervntni uvoz 970.000 kubičnih metrov svežega zraka iz Zakarpattja. Zaradi velikega povpraševanja je število pločevink v prodaji na drobno za sedaj še omejeno, vendar je komisija proučila tudi ta problem in že začela prve pogovore z gospodarstveniki ZSSR. Ker so v laboratorijskih preiskavah pločevink z Zahoda našli določene nedovoljene in škodljive primese, je na tržišču ostal samo še proizvajalec iz Moskve. Tako lahko že kmalu pričakujemo nove količine, govori pa se celo o možnosti direktnega priključka na vzhodnosibirski zrakovod, kar bi omogočilo enostavno in hkrati poceni oskrbo prebivalstva s tem danes že skoraj življenjsko pomembnim artiklom v ustreznem obsegu. Hladen in osvežujoč bo zrak na voljo v pločevinkah od 0,33 do 1 litra, v rdeči ali zlati embalaži, za sladokusce pa bo poskrbljeno še s kompletom pločevink iz stratosfere in ionosfere, z umetelnimi portreti psičke Lajke in Jurija Gagarina.

Mac

NOVI NOSILCI

Predstavnik sovjetskih prijateljskih enot na časno kontroliranem območju v Afganistanu, polkovnik Dobroľubov, je na tiskovni konferenci v Kabulu novinarjem posredoval informacijo o uporabi posebnih bojnih sredstev proti upornikom. Po njegovih besedah dosedanja uporaba težkega pehotnega orožja ni prinesla zadovoljivega učinka, zato so se odločili demonstrirati stare raketne nosilce in jih nadomestiti z novimi. Gre za najosodobnejše, 7,5 metrov dolge nosilce idejnih težen, katerih ognjena moč presega udarno silo celotnega polka. Nosilci so povezani v četverčke, vsak pa je sposoben izstreliti 650 kilogramov visoko brzantnih idejnih težen na sekundo. Za najbolj zagrizene upornike pa imajo na voljo še komplet prodornih izstrelkov, polnjenih z ideologitom in s kaljenimi ortodoksnimi konicami. Delovanje tega orožja je baje še pose-

bej zanesljiv v gorskih pokrajinah in odročnih predelih države, kamor se ni poslal žarek razsvetljenja. Že po prvih težitvah so sovražniki delovali nenavadno – s klici so izdajali svoj položaj, pisali ode v čast brat-skim deželam, trumoma zapuščali položaje in plesali ritualne ples v cvetočih dolinah. Toda že kmalu po prvi fazi sledi zlom – ob prenehanem ponavljanju 11. teze o Feuerbachu padejo posamezniki celo na podnormalni nivo duševne razvitosti, ki mu ustrezajo popolna, otroško prišrna harmonija s svetom in brezpozivno spoštovanje volje vseh na objektivno višji ravni zavesti. Tako pacificirani odhajajo dobri državljani v velikih transportih v notranjost dežele, kjer v tovarnah igraček družno gradijo narodno gospodarstvo.

O izvozu in uporabi tega orožja v drugih deželah polkovnik Dobroľubov ni želel povedati nič zanesljivega.

Mac

NOVA POPESTRITEV

(Kritika romana Apokalipsa zdaj)

Andrew COLERIDGE se nam je tokrat predstavil s svojim najnovejšim, petinsedemdesetim romanom. Ta priznani, ugledni avtor, ki je doslej izdal že ničkoliko knjižnih zbirk, novel, esejev, romanov, črtic, tri-logij in malih oglasov, nas je tokrat znova presenetil z umetniško dognanim romanom, v katerem popisuje stisko in bedo modernega človeka v novih dimenzijah. Kot oporno točko si je vzel banalen dogodek našega vsakdana: slab televizijski spored in motnje v zvezi. Vendar pa Coleridge ne ostaja samo na površini. Z ostri- rino svojega peresa nam oriše glavne junake: svojo babico, ki kljub kaosu ostaja svetla podoba človeka, sebe, ki se čuti notranje razklanega (»kakor odprto okno«), in frigidno napovedovalko, simbol razčlovečenja naše civilizacije. Pretresene zaradi slabega televizijskega sporeda, delujejo osebe kakor v afektu. Resnica in predstave stopajo z roko v roki. Čas je izgubil svoj pomen, prostor postaja nič, s Coleridgevimi besedami: »Gubali in raztezali smo se...«, v začetku nepomembna akcija dosega gigantske razsežnosti. Projekci-

ja programa TV Ljubljana se vse bolj spreobrača v vizijo svetovne katastrofe. Coleridgev roman torej deluje kot zaključena celota, ki iz sivega vsakdana črpa vedno nove in nove resnice, neusmiljeno pa biča naše napake. S svojo družbeno kritično besedo je avtor gotovo zadel žebelj na glavo. Njegov roman »Apokalipsa zdaj« pomeni novo obogatitev naših knjižnih polic in pomemben prispevek k razvoju naše literature.

MAC

ANDREW COLERIDGE: APOKALIPSA ZDAJ

(Odlomek iz romana)

Nebo je bilo kakor odprto okno, zvezde so bile kot hladen veter, kot slutnja iz nedosegljivih daljav. Stopil sem iz hiše na vrt. Tam je stala babica. Vrtnicam ob poti je noč ukradla barvo.

»Glej, babica, zvezda se je utrnila!«
Čez vse nebo je padala zvezda z mojim pogledom.

»Glej! Še ena! In še ena!«
Bil je še en zvezdni padec in še en in tri zvezde, ki sedijo na kratki ravni črti, so zdrsnile. Druga za drugo so izginile za obzorjem. To je bil začetek. Kot uročen sem spremljal nedoumljivo predstavo neba. Zvezde so se neurejeno odpenjale in padale v majhnih slapovih. Kot da so se potrgale niti, na katerih so visele. Do tega trenutka.

Nebo se je praznilo. Svetleče zvezdne drobtinice so frčale z okrogle nebesne mize. Mrtvaški prt je postal vse bolj čist in črn. Stel sem v hišo in prižgal televizijo. Prikazala se je napovedovalka in poročala, da bo tudi Zemlja kmalu padla iz orbite in da so vzroki, ki so pripel... Slika se je pričela pačiti. Začutil sem hitrost gibanja. Padamo. Predmeti so izgubili svojo obliko. Gubali in raztezovali smo se kot iz premehega testa. To je dokončni konec. Bil sem srečen, srečen, da je vsega konec, da sem tukaj in bom videl. Vse je postalo tako blizu.

Zemlja je drsela v varen pristan.

ANDREW-MAC

VELIK NAPREDEK

V zadnjem času je bilo veliko povedanega o posebnem mestu pisatelja v naši skupnosti. Kljub nekaterim črnoglednim napovedim danes pisatelji ustvarjajo svobodno in ne da bi podlegali tržnim zakonitostim. Kajti že od Prešernovega časa sem lahko ugotavljamo počasno, toda zanesljivo izgubljanje »aure« priidihi svetosti umetniškega poklica in dela samega. Nekateri pisatelji so v takem položaju seveda neustrezno ravnali – poskusili so s svojimi deli šokirati občinstvo, kar je skrajno nedopustno. Tržne zakonitosti seveda ne morejo biti kriterij vrednosti umetniškega dela, zato je še prav posebnega pomena opredelitev umetnika kot družbenega delavca, ki je tako samo člen v bratski navezi enakih.

Zavedati se seveda moramo, da je vsako umetniško delo tudi apel na zavest, da torej ženska prisiljuje v popolnoma določeno spoznavanje sveta. Tako bi se kakršna koli nedoslednost seveda lahko pokazala na zavesti širokih kulturnih mas, če bi namreč dopuščali kakršno koli pisanje. To je vedel že Platon, ko je v svojem spisu Država zaukazal strogo nadzorovanje pesnikov. Tudi Homer mu ni bil povšeči, saj je žaljivo opisoval bogove. Preprečiti takšne tendence danes, to je težko in odgovorno delo. Obstajajo pa metode, s katerimi se da na takšen ali drugačen način rešiti tudi ta problem. V zadnjem času se je pokazala kot uporabna predvsem obdavčitev, sredstva pridobljena na tak način pa uporabljamo za krepitev državnih organov. Po najnovejšem zakonu, ki bo stopil v veljavo s prvim januarjem 1986. leta pa na splošno ukinjamo status samostojnega umetnika, kar je bilo v praksi storjeno že nekoliko prej. Umetniki spadajo torej v skupino ljudi, ki ljudstvo samo zabavajo (estradni umetniki, artisti itd.). Še posebej dobrodošla pa je ukinitve družbene subvencije za socialno varstvo in pokojnine, kar je pomemben korak k izenačevanju tako proizvodnih kot vseh ostalih delavcev s pisatelji in ostalimi »ustvarjalci«. Razen takšen način omogoča tudi učinkovito zapiranje ust – kar ne zmore beseda, zmoreda ugled in revmatizem...

MAC

Univerza kot sestavni del združenega dela

DR. ANDREJ ULE

Nekaj tez:

1. Pri obravnavanju teme posvetovanja: »Univerza v združenem delu« se je treba že od vsega začetka zavedati, da Univerza že od vsega začetka je sestavina »združenega dela« in da ji ni treba šele naknadno iskati povezave z njim. Univerza in »združenost« delo sami po sebi nista dve ločeni realiteti, ki bi šele stopali v medsebojno zvezo in bi bil problem, kako to storiti. Res je, da naslov posvetovanja obljublja pravičen pristop k problemu povezanosti Univerze z (ostalim) »združenim delom«, vendar v konkretnih razpravah in v načinu pristopa k tej tematici še vedno naletimo dostikrat na mnenje, da je Univerza nekaj dolžna »združenemu delu« oz. da jo »združenost« vzdružuje in da se mu mora zato ustrezno »prilagoditi« s tem, da npr. producira ustrezne strokovnjake in da svoje raziskovalno delo podredi interesom gospodarstva. Vendar je takšno gledanje v osnovi nesprejemljivo. Po eni strani neupravičeno zožuje pojem »združenega dela« zgolj na gospodarstvo in pozablja na vse druge sestavine in procese, ki dejansko omogočajo kontinuiteto same produkcije v gospodarstvu in višjo produktivnost (med te sestavine spada med drugim ravno delo Univerze in znanstveno-raziskovalnih institucij), po drugi strani pa pozablja na to, da lahko Univerza le na osnovi svoje lastne, sebi svojrske »produkcije« obstane kot sestavina združenega dela. Ta Univerzi svojska »produkcija« obstane kot sestavina združenega dela. Ta Univerzi svojska »produkcija« pa zajema formiranje bodočih diplomantov in specialistov različnih strok ter enako pomembno lastno raziskovalno delo, ki je usmerjeno v veliki meri k temeljnemu raziskavanju in k teorijskim raziskavam, toda tudi k aplikativnim raziskavam, posebno če so pomembne za razvoj posameznih strok. Le na osnovi te »bazične« produkcije lahko Univerza sodeluje tudi v izmenjavi in integraciji del z drugimi deli »združenega dela«, npr. z gospodarstvom. Če se jo skuša enostransko podrediti interesom gospodarstva ali krčiti možnosti za bazične raziskave, bo Univerza prenehala usposabljati resnično strokovno usposobljene kadre, ki bi bili sposobni tudi sami razvijati novo znanje in ne zgolj »aplicirati« že aplicirano (npr. nabavljanje tujih licenc).

Toda po drugi strani odnosi Univerze in organizacij združenega dela ter družbenih institucij, ki podpirajo, usmerjajo, kontrolirajo proces družbene proizvodnje, niso povezani ali istosmerni. Zato prihaja do konfliktov in različnih pobud za razreševanje odnosov med Univerzo in posameznimi družbenimi institucijami ali med Univerzo in določenimi pričakovanji v okviru drugih vej »združenega dela«. Vprašanje je, ali so konflikti le na ravni institucije, posebno političnih in upravnih institucij, ki se javljajo kot artikulaciji interesov »združenega dela« ali »družbe«, pa je resničen konflikt interesov in pričakovanj med Univerzo in določenimi deli združenega dela?

2. Kot ne moremo naivno sprejemati zunanega odnosa univerze in združenega dela, ne smemo tudi naivno sprejemati običajnih razumevanj »Univerze« in »združenega dela«, t. j. iz oficijalne legitimite in samorazumevanja obeh napraviti »stvar samo«. Tudi v tem primeru zgrešimo položaj univerze v združenem delu.

PLATFORMA ZA 12. KONGRES ZSMJ

Pred kratkim se je v javnosti, s tem pa tudi v javni razpravi znašla »PLATFORMA ZA 12. KONGRES ZSMJ«. S knjižico, ki ima 60 strani, se bomo podrobneje spopadali vse tja do kongresa prihodnje leto, tokrat bomo iz nje vzeli le en citat. V poglavju z naslovom TAKOJ SO POTREBNE SPREMEMBE V IZOBRAŽEVANJU zasledimo tale stavek:

»Poslabšanemu materialnemu položaju učencev in študentov je sledil tudi njihov samoupravni položaj – glavna značilnost tega je potisnjenost iz samoupravnih procesov.« – konec citata. Prebrani citat je dosledna ponovitev formule slehernega zastopnika samoupravljanja – da ne bo nespornost: vodilni delavci družbenopolitičnih organizacij so zastopniki samoupravljanja vobče – ta formula pa gradi na naslednji podmeni: z ekonomske krizo smo zabredli tudi v politično krizo, to pa se prepozna v samoupravnih procesih, kjer so ključna mesta zasedli etatistični elementi in s tem objektivno oslabili samoupravljanje. Seveda se šablona izteče optimistično: ravno kriza je čas, ko mora »videja samoupravljanja« zdržati, čas, ko moramo biti toliko bolj zagreti za dosledno uvedbo »praktičnega samoupravljanja«. Ozadje formule pa je iracionalno: nekeje v preteklosti smo že zgradili ideal samoupravljanja, potem pa je prišla kriza, etatizem, različni sovražniki, razmere v svetu etc. ..., nam porušili idealno stanje, ki ga zdaj zopet lovimo v praksi, zakaj »ideja« je ostala nedotaknjena.

Vrnimo se na študente. Iz citata smo dobili informacijo, da je njihovemu poslabšanemu materialnemu položaju sledil izgon iz samoupravnih procesov. To pomeni, da so nekeje v preteklosti bili v teh procesih. Ali to sklepajne drži?

Odgovor bi seveda morali poiskati v empirični primerjavi. Študent samoupravljanja na univerzi, seveda po določenih samoupravnih kanalih – od občnih zborov, prek fakultetnih svetov, univerzitetnega sveta in njegovih komisij – skratka, kanali samoupravljanja so številni in znotraj njih je delež »študentov« ves čas nesporen. Na tem nivoju pa nas empirija zašije: študentski delegati se ne udeležujejo sej – spominimo se prelozene seje univerzitetnega sveta zaradi neudeležbe št. delegacije, ali pa najbolj svež primer: danes se seje komisije za socialno ekonomsko vprašanja študentov Univerze Edvarda Kardelja ni udeležil niti en študent – če ostdešemo predstavnik UK-ja, zato je bila seja prelozena.

Enako se dogaja na fakultetnih svetih in občnih zbora, kjer je udeležba zagotovljena le, če se napovedujejo akcije – kot na primer včeraj na Filozofski fakulteti. Dlakocpeec pa bi se lahko zapičil tudi na včerajšnji zbor in ugotovil, da prisotnost na zboru pač ni zagotovilo samoupravljanja, študentove participacije v teh procesih.

Ubrati bi bilo potrebno drugo pot in zapisati hipotezo: študentje niso bili nikdar subjekti samoupravnih procesov, oziroma so formalno zagotavljali nemoteno funkcioniranje procesov brez lastne participacije. In rešitev?

To seveda niso izvensistemske in izvenkanalne akcije, ampak sprememba le-teh. In kako? Z izvenkanalno akcijo spremembe vzgojno-izobraževalnega procesa.

LEON MAGDALENC (agencija RŠ)

»Združeno delo« najpoprej ni nobena »stvar«, danost, institucija, niti ne zaključena celota. Ona je lahko le družben »subjekt«, kajti pomemben je vseskozi »subjekt« dela in so le njegova dejavnost in produkti. Če tega ne pojmuje kot »združene delavce«, torej kot »kdo« in ne kot »kaj«, tedaj pademo v tehnokratske in ekonomistične projekcije, ki nimajo nič skupnega s socializmom in ki razkrivajo tehnokratsko-birokratsko jedro pojmovanj in ukrepov, ki se nam obetajo v zvezi z regulacijo odnosov univerze in ostale družbene skupnosti. Če torej »združeno delo« pomeni družbene združene in organizirane delavce in šele v tem okviru tudi sam objektivni delovni proces in njegove produkte, potem tudi govor o tem, da je npr. »nekaj« del združenega dela, le prikriva dejstvo konkretnih družbenih odnosov med ljudmi, način njihove medsebojne povezanosti in odvisnosti. Institucije (naj bodo gospodarske ali družbenopolitične) le objektivizirajo in legitimirajo temeljne značilnosti teh odnosov med delujočimi ljudmi, toda niso one same vsebina in pogoj teh odnosov. Konkretni ljudje s s v o j i m d e l o m vzpostavljajo produkcijske zveze in druge medsebojne ter nadsebojne zveze. Če neka povezava torej ne sloni že v značaju, smotru, načinu produkcije delujočih, potem je ne moremo instalirati, realizirati mimo njih, torej tudi nobena institucija ali politična volja tega ne more. Če npr. ni že v samem značaju, smotrih, načinih in organizaciji produkcije delavcev tako v univerzi kot v gospodarstvu omogočena ali vzpostavljena zveza »znanje – delo« oz. »znanstveno-duhovno delo-materialno delo«, tedaj tudi nobena politična zahteva, ekonomski pritisk, institucionalne povezave idr. ne more vzpostaviti in realizirati te zveze oz. bolje, dialektične enotnosti obeh poslov odnosa »znanje-delo«.

3. Podobno je z »Univerzo«. Dokler njeni gledamo le kot institucijo, kot sestav fakultet, oddelkov, institutov, »delovnih nalog«, »učnih programov« idr. formalnih značilnosti, izgubimo izpred oči bistveno, delovni proces na univerzi, oz. bolje, delovni proces, ki ga skušamo obmejiti in kanalizirati v okviru Univerze kot institucije in »delovne asociacije«. Če ima ta proces sam v sebi neko notranjo integriteto, koherence in objektivnosti, potem je dejansko on sam nosilec institucije in univerza predstavlja nekaj živega, ustvarjalnega, skratka mesto »proizvodnje«. Če pa institucija krni ali pa bolj na silo krpa v celoto različne segmente delovnih procesov, potem je nevarnost, da »Univerze« nik, oz. da obstaja vedno bolj le kot forma, realno pa kot »potrošnja«, oz. institucija, ki reproducira le samo sebe.

4. O tem, kaj univerza realno predstavlja, odloča značaj dela v okviru »Univerze«. Kaj tako specifičnega je v njem, da terja tako razmeroma veliko in vsekakor zapleteno organizacijsko formo? Običajno pojmovanje Univerze je, da je to družbeno mesto »produkcija znanja in strokovnjakov«, ki znajo uporabljati ter predajati to znanje drugim ljudem. Je najvišja stopnja pedagoške in znanstvene dejavnosti. Torej bi se morala v nji tesno združiti delo in znanje oz. bolje, samo delo naj tu zaživi kot »asociacija znanja«, kot »združeno znanje« in znanje naj zaživi kot delo, kot družbeno organizirano produkcijo znanj in »glave«, ki ga znajo uporabljati in razvijati dalje. To so nedvomno idealni normativi glede družbene funkcije Univerze. Kolikor bolj postaja znanost »neposredna produkcijska sila«, toliko bolj narašča tudi prej navedena funkcija univerze. Vendar je vprašanje, ali naša univerza v resnici omogoča tak proces

BOLJŠEVIŠKO NAČRTOVANJE KADROV

V torek, 19. 11. 85, so na valu 202 že navsezgodaj »malo v šali in malo zares« prebrali tekst o premoščanju razkoraka med proizvodnjo in potrošnjo.

V ironičnem tekstu je bil za primer proizvodnega dela naveden delavec v tovarni čevljev, ki iz usnja in s pomočjo strojev naredi konkreten čevelj. To je proizvodni delavec.

Za primer potrošnje pa sta bila navedena šolstvo in zdravstvo. Ustavimo se ob primeru šolstva: ironija kot negativna utopija je predlagala naslednjo rešitev: obična naloži organizirani mreži šol v njenem okrožju nalogo, da proizvedejo 1000 kakovostnih osnovnošolcev, srednješolcev in študentov. Na ta zahtevek z določenimi normativi, bi šolstvo odgovorilo, da lahko proizvede le 800 kakovostnih izdelkov s takšnimi in drugačnimi posebnostmi, dogovorili bi se o dnevu predaje pošiljke, garancijskem roku. Sklenjen bi bil dogovor, šolstvo bi se iz potrošnika prelevilo v proizvajalca. Ne glede na podobnosti s Huxleyevim »Krasnim novim svetom«, je ironični komentar na koncu zapisal, da je to pravilen in edino primeren razredni pristop k izničenju razlike med potrošnjo in proizvodnjo. Ta razkorak je v očeh vladajoče ideologije vzrok za krizo.

Negativna utopija, ki se prepozna v ironičnem tekstu, tu ni zato, da se nasmešimo državni birokraciji, ki bi kar tako, na nivoju političnega diskurza končno uveljavila razviti svet, ki ne deli proizvodnje in potrošnje, ampak zato, da jo vzamemo zares. Namreč, če podrobneje pogledamo srž reforme srednjega šolstva in visokošolske reforme, potem se nam negativna utopija prikaže v drugačni luči. Srž, cilj ali pa smoter reform in vseh zagovornikov, je v zbliževanju dela in učenja, dela in znanja. Po eni strani gre za povsem rokodelsko obvladovanje del – npr. zahteva: živinorejski inženir naj bo najprej mesar – čeprav bi moralo biti ravno obratno, po drugi strani pa gre za povezavo z združenim delom, konkretnije, proizvodnim delom. Kaj se skriva za to željo, zahtevo? Načrtovanje kadrov. To je pristna boljševiska zahteva: pravilno načrtovanje kadrov, komunistov, je pogoj, da bo družba normalno funkcionirala. Gre za regresivno figuro: pravilno načrtovanje kadrov bo usmerilo razvoj.

V našem primeru gre za načrtovanje delovne sile kot gline. Združeno delo postavi načrt: potrebujemo toliko in toliko čevljarjev, toliko inženirjev živilstva, toliko elektrotehnikov itd. ..., na osnovi teh zahtev pa naj šolstvo regulira svoj izobraževalni program: zapre nekatere smeri, številčno določi mesta na drugih smereh, vmesni tampon pa predstavlja preusmerjanje.

Skratka, že speljani reformi sta v realnost vpeljali negativno utopijo na prav nič ironičen način, ampak s konkretno družbeno akcijo v imenu družbenega napredka. Razlika je le v poimenovanju: šole – srednje in visoke – niso proizvodne enote, ampak servisi.

LEON MAGDALENC (agencija RŠ)

»združenega znanja« in enotnosti »znanje – delo« kot se predpostavlja in ali se ne dogajajo procesi te vrste tudi drugod v družbi, ne le v okviru Univerze.

5. Gledano splošno torej lahko označimo »odnos« Univerze do (ostalega) »združenega dela kot odnos »združevanja in produkcije znanja« do tistih oblik »združenega dela«, ki to znanje uporabljajo, prevzemajo in morda dalje razvijajo. Toda tudi to pojmovanje je še abstraktno in lahko le fasada za tehnobirokratske posege. Dejansko pa gre za družbeno posredovane odnose med delavcem, ki se ukvarja pretežno z umskim, znanstvenim in pedagoškim delom in delavcem, ki to znanje uporablja, ali še to ne. Če so: značaj, smoter, način, organizacija dela takšni, da bistveno terjajo od delavca akumulacijo znanja oz. aktivno prevzemanje znanstvenih in tehnoloških dosežkov ob lastnem razvijanju novih dosežkov, potem bo ta delavec že po značaju svojega dela zainteresiran za znanje, imel bo potrebo po njem, upošteval ga bo in podpiral. V tem primeru bo njegov odnos do znanstvenega delavca, na primer do delavca na Univerzi odnosa potencialne ali aktualne »asociacije«, to je zametek »združevanja dela in znanja«. Podobno velja za znanstvenika na Univerzi. Če je njegov delovni položaj smotr, način in organizacija dela takšna, da to delo ni samozadostno, temveč vidi v družbeni uporabi njegovih znanstvenih dosežkov izraz samopotrditve, resnične verifikacije in objektivizacije dosežkov, potem bo tako ali drugače stopil v asociacijo delo – znanje. V nasprotnem ni mogoče pričakovati notranje »povezave« med njima. Če torej pri večini delavcev na Univerzi in tudi nasploh v družbi ni objektivnih in subjektivnih pogojev za oblikovanje zavestne asociacije »združenega dela« – »združenega znanja«, potem te asociacije ne more realizirati noben poseben ukrep, reforma institucij, programov itd.

6. Vendar se zdi očitno, da »združeno znanje« predstavlja tudi »združeno delo« in obratno, da »združeno delo« vsebuje tudi »združeno znanje«, tako, da je oboje vedno na nek način že v enotnosti in ga ni treba še zunanje povezovati oz. posebej povezovati. To pa težko uskladimo z prej navedeno možnostjo »ne – odnosa« med družbenimi poli »dela« in »znanja«.

Kako to dvoje uskladiti tako, da se izognemo manipulativni izbiri teh pojavov?

Predvsem se moramo zavedati, da gre za različne vidike te »zveze«, objektivne in subjektivne: za vidike, ki so »opredmeteni« v sami splošni strukturi delovnega procesa in proizvodov in one, ki so dane v konkretnem delu. Nedvomno je res, da je danes v vsakem produktu in tudi v načinu produkcije, naj bo še tako nerazvit, vsebovano »združeno znanje«, namreč v samih strojih, organizaciji dela, v produktu itd. Prav tako mora delavec posedovati nek minimum tega znanja, da lahko dela. S tega stališča sta »združeno delo« in »združeno znanje« (Univerza-znanost) dve plati iste produkcijske celote. Vendar je drug problem; ali in kako akterji v materialni produkciji sami zavestno potrebujejo, uporabljajo in razvijajo novo znanje in ga prelivajo v svoje delo in ali subjekti »združenega znanja« (med temi so tudi delavci Univerze) zaznavajo bistveno povezanost z ostalimi deli »združenega dela« in si prizadevajo, da se »združeno znanje« tudi družbeno »opredmeti« v »produkcijskih procesih«.

Tu lahko nastopajo prelomi ali »prekinitve« v sicer »naravniki« povezanosti dela in znanja. V tem primeru morajo seveda ostali deli »združenega dela« drugod nabavljati potrebno znanje oz. še bolje, že opredmeteno znanje in izkušnje, npr. v tujini, s kupovanjem licenc itd.

Podobno se tudi proizvedeno znanje ne uporablja in opredmetuje v družbi oz. se »predaja« in »prodaja« v druga okolja, kjer ga nemara znajo ceniti (npr. v tujino).

7. Sedaj se moramo spet vrniti na začetek, na našo ugotovitev, da je od konkretnega položaja delavca, od smotrov dela organiziranosti, značaja dela odvisno, ali se bo sicer objektivno prisotna in opredmetena zveza delo – znanje pojavila zanj samega tudi kot subjektivna potreba, t. j. da si bo delavec sam prizadeval za novo znanje in za uporabo dosežkov »združenega znanja« v

svoji praksi. Podobno velja za delavce v okviru »združenega znanja«. Toda vmes stopajo drugi pomembni družbeni dejavniki. Na prvem mestu »razredna delitev dela«, t. j. delitev dela na ukazovalno, upravljalško in ne izvrševalno delo. Ta delitev, ki je prisotna v vseh razrednih družbah in tudi v naši družbi, saj je vikorporirana v osnovne organizacije dela, preprečuje, da bi se tisti, ki je na polu »izvrševanja« lahko dvignil do stopnje kreativne uporabe in razvijanja znanja. On ga kvečjemu le pasivno izrablja skozi delo na delovnih sredstvih. Podobno pa se »združeno znanje« preliva in neposredno povezuje predvsem s polom »upravljalškega dela« in njegovimi institucijami in šele posredno tudi s polom »izvrševalnega dela«.

V razvitih družbah že čutijo krize te delitve, saj vse bolj potrebujejo inovacijsko dejavnost delavcev samih in jo tudi podpirajo. Toda to so večinoma zunanje ekonomske spodbude, ne sistemske. Res pa je, da so tam »upravljalške strukture«, tesneje povezane z »združenim znanjem« kot pri nas, tako da je zveza »znanje – delo« tesnejša kot pri nas. Pri nas pa imamo vsaj dva bistvena pogoja, ki ovira to zvezo:

Prvi je ta, da ne poznamo niti sistema ekonomskih spodbud za inovativno raziskovalno dejavnost delavcev samih in še manj imamo sistemsko vgrajeno to dejavnost kot izraz organizacije dela. Neposredni producent razen redkih individualnih slučajev torej nima interesa, da bi zaradi svojega dela iskal znanje, se izobraževal oz. vlagal znanje v delo.

Drugi razlog je v tem, da so upravljalške strukture iskale doslej »združeno znanje« predvsem v obliki kupljenih licenc in podobnih »paketov« opredmetenega znanja. V tem primeru jim ni bilo treba veliko delati na lastnem razvoju, na lastni znanstveni produkciji in se tudi niso ozirali na delo naših znanstvenih in raziskovalnih institucij. Od Univerze so pričakovali predvsem »kadre«, od katerih pa velikokrat niso terjali nadaljnjega razvoja, temveč kvečjemu »prilagoditev« obstoječemu, velikokrat nizkemu standardu proizvodnje in organizacije dela. To pomeni, da ni bilo povezave med »domačim« združenim znanjem in ostalimi deli »združenega dela«, povezava se je iskala drugod, na videz ceneje in hitreje izvedljiva.

3. Tako lahko pridem do nekih zaključkov. Sedanje prizadevanje za »povezavo« Univerze in združenega dela odkriva v sebi vmes dejanskih infiktnih potreb. Dejanske potrebe so nedvomno tiste, ki jih izživa težko ekonomsko stanje, od tod večje oziranje po »domačem« znanju in tudi večje odpiranje znanja v (ostalo) delo, zaradi omogočanja nadaljnje znanstveno-raziskovalne dejavnosti. Fiktivne potrebe pa so tiste, ki jih razglašajo institucije, ki se proglašajo za reprezentantne »združenega dela« in »združenega znanja«. Predvsem to po mojem mnenju velja za različne tim. »samoupravne skupnosti« na področju materialne ali duhovne proizvodnje kot tudi za druge družbenopolitične institucije. Toda tudi odnosi med raziskovalnimi in znanstvenimi organizacijami in OZD so obremenjeni s to fiktivnostjo, ker se omejujejo na »izmenjavo dela in sredstev«, ne pa znanstvenega dela in dela teh organizacij. Pozivanje na tesnejše povezovanje »Univerze« z »združenim delom«, tako lahko ostaja le paravan za birokratsko tehnokratsko izigravanje obeh. S pomočjo različnih birokratskih posegov v organizacijo produkcije znanja in produkcije nasploh različne politične in upravne institucije šele ustvarjajo razlike in raznotirnost, na kar jih skušajo (prav tako birokratsko) odpravljati. Posledica tega je seveda le v krepitvi tega birokratsko-tehnokratskega »vedenja« v »družbi«, ne glede na fraze o samoupravljanju. Mislim, da je tipičen primer tega nedavna organizacija oz. reorganizacija Raziskovalnih skupnosti in njihova vloga v družbi. Dejansko delujejo le kot birokratski in zunanji arbitri »povezave« med delom »in« znanjem, omejujejo pa se na enostavne povezave menjave »dela in sredstev« ne pa dela in dela. Dejanski producenti v »združenem znanju« in v drugih delih »združenega

nadaljevanje na str. 14

ŠTUDENTJE V MREŽI SAMOUPRAVLJANJA

Muzika 10«
RŠ YU 77

V zadnji številki Mladosti pa Mirjana Kasapović analizira osnovne predpostavke ustroja mladinske organizacije. Ugotavlja, da je mladinska organizacija pojmovana in postavljena kot sredstvo socializacije in politične rekrutacije za potrebe izvornega političnega subjekta, to je komunistične partije. Delovanja mladinske organizacije na predpostavki, da obstajajo skupni cilji in interesi celotne mladine. Ti skupni cilji in interesi naj bi bili »izgradnja samoupravnega socializma«. Posledica te definicije je bila tudi združitev Zveze študentov z Zvezo mladine v eno organizacijo. Cilji ene in druge organizacije naj bi bili v bistvu isti, zato bi bilo nesmiselno podvajati organizacijo. Po mnenju Mirjane Kasapović pa so ti cilji vse bolj oddaljeni in nejasni absolutni večini mladine. S tem se postavlja vprašanje o legitimnosti ideološko-političnega koncepta organizacije. Aytorica konča članek z ugotovitvijo, da bi celovito ideološko, politično in organizacijsko spoštovanje pluralizma družbenih interesov v organizaciji omogočilo programsko in akcijsko rekonstrukcijo le-te. Šele kot taka bi lahko postala dejaven družbenopolitični subjekt države.

Vse pogostejše kritike mladinske organizacije navadno ugotavljajo, da le-ta ni sposobna mobilizirati političnih, kulturnih in ekonomskih potencialov mlade generacije. Vrhovi družbene hierarhije ocenjujejo uspešnost organizacije s številom mobiliziranih brigadirjev, s prihranjenimi milijoni in kilometri izgrajenih vodovodov. Logično je, da je bila mladinska organizacija zara-

di padca števila brigadirjev kritizirana od zgoraj. Vendar pa se tovrstne kritike navadno ne sprašujejo, zakaj mladinska organizacija nima moči mobilizirati tistega, kar v običajnem političnem žargonu imenujemo baza. Mladinski funkcionarji navadno ugotavljajo, da je baza »nezainteresirana« in »pasivna«. Vendar fluskola o nezainteresiranosti deluje bolj kot priznanje nemoči organizacije kot pa resna kritika. Najbrž se med mladino ni še nikoli toliko dogajalo, kot se dogaja v zadnjih letih. Če analiziramo nivo kolektivne zavesti med mladino, brez težav opazimo, da so z razvojem mladinskih subkultur nastale velike spremembe, ki zanikajo nalepko o nezainteresiranosti. Še bolj očitna postane zainteresiranost mladine, če analiziramo nivo socialne akcije med mladino. Ideologi, ki pridigajo, da je mladina pasivna in naj bo bolj »zainteresirana«, so ob vsakem pojavu med mladino presenečeni in iščejo vsemogoče subverzivne vzroke za dogajanje.

Le redkokdaj se kdo vpraša, katera so izhodišča, na katerih sloni delovanje mladinske organizacije. Ili bognebad, da bi kdo podvomil v pravilnost izhodišč delovanja. Produktivna kritika bi morala ugotoviti, katere so konstrukcijske napake znotraj sistema.

Kot vsaka resna kritika, bi morala biti tudi ta koristna. Vprašanje je, če so tovrstne reforme obstoječemu razmerju političnih sil možne, so pa prav gotovo nujne. Kriza mladinske organizacije ni toliko v tem, da stari koncept ne ustreza potrebam članstva, ampak v tem, da nove zamisli ne morejo biti artikulirane. Krizna situacija je na ta na-

čin stabilizirana. Stabilizirana kriza ni le specifična hiba mladinske organizacije, ampak celega političnega sistema. Jugoslavija je v krizi že šesto leto, to pa je dalj kot je trajala velika gospodarska kriza ob koncu dvajsetih let tega stoletja.

Vrnimo se spet k mladinski organizaciji in tistemu njenemu delu, ki nas najbolj zanima: to je k mladinski organizaciji na univerzi. Ljubljanska študiračja mladina je v šestih mesecih doživela dva huda poraza. Prisilna uprava in ukinitve samoupravljanja v študentskih domovih je bil prvi udarec, drugi udarec pa je mladina dobila, ko so zaprli klubski prostor na Kersnikovi. Pri obeh porazih so bila protislovja med notranjim načinom delovanja univerzitetne konference in zahtevami »baze« prevelike, zato so sile reda brez težav obvladale situacijo. Organizacija, katere tradicionalno poslanstvo je po besedah Mirjane Kasapović v politični socializaciji in rekrutaciji mladine za potrebe izvornega političnega subjekta, v svoje vrste ni znala vključiti novih gibanj in zahtev.

Potrebna je skratka drugačna organizacija. Rekonstruirana organizacija ne bi smela biti okrasni inventar političnih manifestacij, kot so npr. kongresi, proslave, brigade in šafete. Organizacija bi morala vase zajeti nova gibanja in subkulture in biti institucionalni nivo gibanj. Rekonstruirana organizacija bi morala biti dobesedno samoupravna in dobesedno avtonomna. Mehanizmi za odpoklic in sklic izrednih konferenc bi morali biti jasni in enostavni.

Od konkretnih razmerij politične moči v prihodnosti pa je odvisno, ali bo mogoče organizacijo spremeniti, ali pa bo še naprej obsodena na životarjenje.

Ati Žerdin (agencija RŠ)

Prispevek k politični kulturi štaba v delegatski konferenci

Za opazovanje politične kulture študentov je najbolje pogledati njihovo politično dejavnost. Pogledali si bomo ustanovitve OO ZSMS v ŠC.

Po številnih iniciativah za oživitve dela aktivna ZSMS v ŠC je v. d. predsednika sklical prvo sejo aktivna 14. 11. 1985. Dnevni red:

1. Izvolitev predsednika
2. Ustanovitev aktivna ZSMS v ŠC
3. Razno

Vabljeni so bili predsedniki aktivov po domovih ali njihovi namestniki. Vabilo je bilo poslano 31. 11. torej dan pred ustanovnim sestankom. Od 23 domov je bilo prisotnih na ustanovnem sestanku 13 predsednikov aktivov oziroma namestnikov. Pod prvo točko je bil za predsednika predlagan B. Z., predlog je bil soglasno sprejet.

Ogledati si to pobliže je zanimivo zato, ker gre za študente, za vodje bojkota, vodje opozicije do P UK ZSMS. Videli bomo, kaj ponujajo v zamenjavo z dosedanjim P UK.

Najprej so izvolili predsednika, nato so ustanovili aktiv in ustanovili OO. Ustanovili so organizacijo, ki ne ve, kaj bo delala niti kako bo delala – nima ne programa ne pravil delovanja. Nima niti celotnega vodstva. Ima le predsednika, ki je zunaj vprašljivosti – za druge člane vodstva je demokratičen postopek od evidentiranja po domovih. Organizacija ustanovi 13 študentov, ki predstavljajo 5000 študentov. In od teh trinaestih večina ne ve, za kaj se organizirajo, kaj in kako bodo delali, niti nima mandata od stanovalec, o čem naj bo reč. Navidez bi sodili, da se celotna igrara odvija v posmeh vsem nakopičenim izkušnjam pri organiziranju študentov. Vse skupaj izgleda kot velika zmeda brez jasne koncepta. Hkrati pa preseneča stroj zborne komande, ki meče iz predelave nedvoumne politične produkte.

Miran Kalin je bil iniciator ustanovitve aktivna prav tedaj in ne kdaj prej (kot je znano se aktivna ni bilo treba spomniti na novo, saj ne za tiste, ki so doslej v njem delovali. Aktiv v ŠC je že vrsto let oblika dela UK ZSMS, skozi katero je dana možnost, da se oblikuje specifična volja študentov kot stanovalec v ŠC in se prek predsednika aktivna, ki je po funkciji član P UK, neposredno prenese na P UK). Na ustanovnem sestanku je predlagal Branka Žnuderla za predsednika, torej za najpomembnejšo funkcijo, ki prinaša tudi mesto v P UK. Naslednja zahteva je bila sklic izredne seje UK ZSMS, na kateri naj se obravnava odgovornost P UK. Jasno, da se je ob tem postavilo tudi vprašanje izstopa

iz ZSMS, saj so vodilni zbiralci predpisov za izstop sedaj ustanavljali svojo OO ZSMS. Mirana Kalina ni motilo, da je za predsednika predlagal Branka Žnuderla, ki je pred tem podpisal izstopno izjavo. Seveda to ni motilo niti Branka, saj je ugotovil, da bo problem rešen, ko se bo doma z liste prečrtal. Od tu je jasna navidezna napaka v Delu: »Glede nameranih izstopov iz ZSMS pa se je na zadnji seji predsedstva OO ZSMS V ŠC Branko Žnuderl povedal... »povedal je sebe ali drugače, izdal se je, ko je predstavil svojo nakano, ki jo tu navajam. Delu gre zahvala, da je ohranilo vsaj namig in s tem ubranilo svoj sloves »objektivnega poročevalca«. Torej bodo na listi ostali samo tisti, ki je nimajo doma, da bi se v ugodnem trenutku lahko prečrtali ali si vsaj zagotovili, da se bodo prečrtali (kajti nikoli se ne ve, morda pa bo podpis na listi ponovno prišel prav). Na sestanku je bila tudi razkrinkana druga tajna metoda dela vodilne grupe v DK: Vladimir Kuvavica je povedal, »da sta k njemu prišla Boris Radosavljevič in Miran Kalin in ga nagovarjala, da na zbor študentov EF sproži zahtevo po sklicu izredne seje UK ZSMS.« Vlado je zahtevo sprožil in pogorel.

Drugi sestanek OO je bil sklican že čez 5 dni. Tudi tu ni govora o programu ali pravilih. Šlo je predvsem za akcije usmerjene v volitve na UK ZSMS.

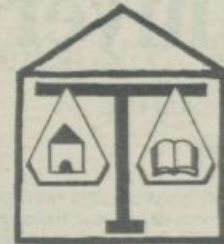
Rezultati ustanovitve OO ZSMS v ŠC so tu. Vprašanje, ki se na tej točki zastavlja, pa je – ali je bila OO ustanovljena samo zato kot »odraz trenutnih potreb« politbiroja DK po prodoru v P UK ali tudi zato, da bo reševala in se vključevala v reševanje nakopičenih problemov v ŠC? Vsi postopki in metode, večina obravnavanih tem kaže na to, da so problemi porinjeni na zapek dogajanja, v ospredju pa je neposredna akcija, katere edini cilj je zamenjati sedanje P UK brez vsakršnega programa reševanja problemov. Glede metod, kako bi se povzpneti lotili odprti vprašanj, pa so že pokazali obsežen repertoar. Vprašanje je seveda ali bodo že na vrsti problemi – kot je znano se bo v kratkem začel postopek za izvolitve vodstev RK ZSMS. Pridobljene izkušnje bodo gotovo koristile, vsaj nekaterim!

Igor Lukšič

Prav na koncu se zastavlja še eno vprašanje: bo imela univerzitetna organizacija ZSMS takšno vodstvo, kot si ga zasluži ali takšno, kot ji ga bodo dali? Gotovo je, da bo v vsakem primeru vodstvo takšno, kot si ga organizacija zasluži, tudi v primeru, če ji ga bodo dali.

Nasmejana konkurenta za gl. urednika 'TRIBUNE'
S. Danev in A. Rus

VRTIMO GLOBUS

TAKO ITALIJANI, KAKO PA MI?

Svojevrstne (najverjetneje pa brez prave zveze s športom) nagrade so ustanovili samozvani očete italijanskega nogometa. Tako je igralec Verone ELKJAER, ki je zabil prvi gol v I. italijanski nogometni ligi, postal lastnik 700 butelj vrhunškega vina. 300 butelj so obljubili tudi vratarju, ki bo prvi ubranil enajstmetrovko. (TASS)

Mladi Uzbekistanski dreser B. Madšidov je pripravil originalno cirkuško točko. Njegova kamela zna plesati. Z andišansko polko kamela odpira nov program Taškentskega cirka. Če kamela noče sodelovati, dreser pripelje njena kolega konja Eltai in Timurja v pomoč. Konja začeta poplesavati v ritmu glasbe, kamela pa ju opazuje, dokler tudi puščavska ladja ne zapleše.

RADIKALNI AMERIŠKI ŠTUDENTJE

Vodstvo Državne univerze ZDA je povabilo R. Reagana na praznovanje 350-letnice univerze, ki bo prihodnje leto. Preden so iz Bele hiše odgovorili na vabilo, je šef protokola predlagal, da bi predsedniku podelili častno diplom. Ko se je to razvedelo, so študentje in profesorji odločno nastopili proti temu in se zavzeli za to, da se vodstvu odvzamejo pravice, da podeljuje častne diplome. Reaganova politika, je dejal predsednik univerze, je usmerjena v to, da bi naredila visokošolski študij nedostopen za Američane iz revnejših slojev. Da bi onemogočili podelitev častne diplome, je univerzitetni svet sklenil, da prekine tradicijo podeljevanja častnih diplom in doktoratov. (TASS)

ŠOLSKA REFORMA TAKO ALI DRUGAČE

V Minsku v tovarni Mir proizvajajo igrače, ki so primerne za prvošolčke. Fantje imajo najraje gradbene kocke, dekleta pa se gredo najraje šivile in šivajo svojim punčkam obleke. Vse beloruske tovarne igračk računajo na šolsko reformo, ki predvideva, da bodo otroci morali v šolo že s šestimi leti. (TASS)

NAREDI SI SAM

Da boste uspešno reševali probleme v najbolj zahtevnih klimatskih in naravnih pogojih, vam je v pomoč helikopter MI 17. Služi za:

- prevoz tovora do 4 ton s hitrostjo 240 km/h v razdalji do 460 km na višini 500 m.
- pomoč pri gradnji; transport na zunanjem nosilcu ali čici do 3 ton teže.
- prevoz oseb; v kabini z ogrevanjem in klimatizacijo je 24 sedežev.
- prevoz bolnikov; možnost prevoza 12 nosil in medicinske opreme.
- reševalne akcije, reševanje ljudi in tovora.

KARAKTERISTIKE

Maksimalna vzletna teža 13.000 kg.
Maksimalna hitrost 250 km/h.
Maksimalna hitrost dvigovanja 8,9 m/s.
Maksimalna višina leta 5000 m.
Vzletna moč 2 x 1900 konjskih moči.
Dodatna moč 2200 konjskih moči.
Dimenzije tovorne kabine 5,3 x 2,3 x 1,8 m.
Vsi zainteresirani se lahko obrnejo na naslov:
V/O Avioeksport SSSR 121817 GSP Moskva, G - 69 Trubnikovska 19. TELEFON 290-01-71. TELEX 411257 AVEX SU

(Reklama iz ruske revije Novoje vremja)

JEZIKOVNO RAZSODIŠČE

»Sem starejša občanka, ki je tradicionalno navezana na pravo, domačo, slovensko jed. Pri tem pa moram povedati, da me prav nič ne motijo jedi, ki se dajo na hitro pripraviti in še hitreje pojediti. Miti me to, da za takšne stvari, kot je na primer sendvič ali hot-dog, nimamo pravih, klenih, slovenskih besedi«, piše bralka G. D. iz Hotedščice.

Bralki seveda dajemo prav zaradi njene zaskrbljenosti, obenem pa jo obveščamo, da imamo dovolj bogat besedni zaklad v našem lepem jeziku, da bi tudi te probleme zlahka premagali, le malce dober volje je treba. Malokdo v tej deželi se spomni, da imamo za sendvič, se pravi za »žemljo, v kateri je šunka«, prav lep slovenski izraz, in sicer razpčnica z gnjatjo. Tudi o problemu hotdoga smo v tej rubriki že razpravljali, le starejše izvede časopisa je potrebno prelistati. Tam boste zasledili, da prevod hot doga pomeni vroči pes, kar sicer ni primerno za uporabo, je pa veliko bolj kot popolnoma prevzeti tujko, ki nam kvari jezik in mladež. (v.s.)

V tem mesecu

23. 12. 1969 – Sprejet je bil Akt o ustanovitvi Zveze skupnosti študentov Slovenije.
12. 12. 1970 – V Ljubljani so se odvijale protestne manifestacije študentov, srednješolcev in drugih občanov, naperjenih proti italijanski politiki do narodnih manjšin.
13. 12. 1981 – Poljske napredne in demokratične sile so z vojaškim udarom prišle na oblast.

nadaljevanje s str. 13

dela» ne pridejo do besede oz. praviloma sploh ne vzpostavijo medsebojnih stikov. Vse se odvija preko posrednikov.

Tudi organizacija Univerze je zmes realno nujne delitve dela in birokratskega arbitriranja, tako da se pravzaprav resnično šele administrativne prisile ekonomsko »povezuje« z drugimi deli »zdrženega dela«, pa še to le naprej omenjen manipulativno posredniški način. Zahtevatvi sedaj od nje večjo prilagoditev združenemu delu pomeni še večje pristajanje na tako obliko izmenjav, kar realno pomeni zniževanje nivoja študija, znanstvenega dela in drugih primarnih dejavnosti univerze.

Do resnične enotnosti »delo – znanje« oz. »združeno delo – združeno znanje« bo prišlo šele tedaj, ko bo neposredni proizvajalec sam imel objektivno potrebo po (novem) znanju, ki ne bo le »izvrševalec« delovnih opravil, temveč bo dejansko postal tudi »upravitelj« in ko se produkcija »združenega znanja« ne bo koncentrirala več zgolj v okviru nekaj institucij, npr. Univerze in posebnih institutov, temveč bo potekala povsod, kjer bo potekalo kako družbeno organizirano in asociirano delo. V tem primeru bosta tako proces »dela« kot »produkcija znanja« potekala hkrati in neposredno povezana. Univerza bi bila tedaj na nek način »razdeljena« v vsej družbeni proizvodnji, saj bi se moral vsakdo sam izobraževati na lastnem delovnem mestu in iz tega mesta.

Dokler ne bomo začeli uresničevati tule idealno zamišljeni proces, bo preostalo le z u n a n j e povezovanje dela in znanja s posredovanjem različnih institucij in ekonomskih medsebojnih odvisnosti Univerze in organizacije združenega dela. Tu imamo na voljo v glavnem tri modele:

– Zahodni: zvezi vzpostavljajo interesi kapitala, ki se realizirajo v obliki vnašanja kapitala v Univerze in raziskovalna središča, zato da se razvija družbeno potrebno znanje.

– Vzhodni: zvezo vzpostavlja birokratski mehanizem posredniških institucij. Čist primer tega je v deželah »realnega socializma«.

Mešanico obeh gornjih načinov, t. j. državnih, tehnokratskih, birokratskih a tudi neposredno ekonomskih načinov povezav »znanja« in dela (oz. produkcije znanja in produkcije stvari).

Tak sistem je precej pogost po svetu in tudi mi uresničujemo eno od variant te možnosti, le da jo olepšamo z samoupravljalnim žargonom.

Iz p r e d a n e g a sledi, da se moramo resno odločiti, ali bomo nadaljevali povezovanje »združenega znanja« in »združenega dela« tako kot do (sedaj) ali pa bomo to navezali na resničen revolucionaren proces spreminjanja delitve dela in samoupravne asociacije proizvajalcev, kot smo to na kratko navedli v zgornjem opisu »idealnega procesa«.

V DUHU OSSIMA

Pravni nasveti

VPRAŠANJE: Tovariš A. R. iz Ljubljane je obtožen po 228. členu KZ SR Slovenije. Na sodišču smo niso hoteli dati nobenih informacij, zato ga zanima, česa je pravzaprav obtožen.

ODGOVOR: 228. člen govori o širjenju lažnih vesti. V KZ SR Slovenije piše:

(1) Kdor izreka ali raznaša lažne vesti ali trditve, s katerimi povzroči ali bi lahko povzročil hujše nerazpoloženje ali vznemirjanje občanov ali ogrozi ali bi lahko ogrozil javni red in mir ali kdor izreka ali raznaša takšne trditve z namenom, da se onemogočijo odločitve ali ukrepi državnih ali samoupravnih organov, se kaznuje z zapornim do treh let.

(2) V posebno hudem primeru dejanja iz prvega odstavka tega člena se storilec kaznuje z zapornim od šestih mesecev od petih let. Obtoženo svetujemo, naj pred obiskom Sodišča pusti svoje prepričanje doma, pravico pa naj pusti pri vratih Sodišča. Obnašanje naj se čim bolj naivno in nedolžno. Na vse, kar mu bodo podtikali, naj odgovarja, da on ni tako mislil in da se ni zavedal morebitnih posledic. Tako jo bo odnesel samo s pogojno kaznijo ali pa bo celo oproščen. V vsakem primeru pa je koristno, če ima na sodišču kake zveze (ali pa jih ima pri kakih drugih, še višjih centrih moči).

dr. ius: JUSTINIJA KRIVIČNIK

Mala nočna kronika

VRNITEV ODPISANIH

Tu smo, vaši smo

Je bilo geslo, s katerim so mestni veljaki pred leti propagirali samoprispevke. Parola se je sklincevala na mladino, šolarke in cici-bane. Postavili so jim šole in vrtnice, institucije, kjer se malčki učijo misliti, tako kot je treba, kjer se naučijo pravil in spretnosti. Malčki pa so imeli od samoprispevkov bolj malo koristi. In ti malčki so postali pionirski, potem mladinci in so odgovorili: Tu smo, vaši nismo.

To je odgovor najmlajše generacije ljubljanskega podzemlja: hancorovcev. To je bil tudi naslov razstav v SKUC. Najmlajša pozabljena generacija, na katero so sklicevali organizatorji samoprispevkov, je pokazala, kaj je počela med tem, ko so mediji izgubljali čas z ugotavljanjem, ali so se pri Konjskem repu punkerji maščevali šminkam, ali se se šminke izživljale nad punkerji. Z razstavo so hancorovci prekinili daljši molk. Med »ekspozitacijo« smo lahko videli desetine »samizdatskih« fanzinov, fotokopiranih plakatov, časopisne izrezke, korespondenco s svetom, fotografije, pretresljiva in razočarala besedila, lepljenke, transparente, manifeste... Količina razstavljenega gradiva je bila res presenetljiva. V kreativnosti sodelujejo praktično vsi hancorovci, pa najsi gre za igranje v bendu, izdelovanje plakatov, navezovanje stikov s tujino, soustvarjanje imidža kolektiva... Delovanje kolektiva je praktično ilegalno in napol gverilsko. V vsem tem spominjajo na zgodnje panskovski obdobje v beli Ljubljani. In konec koncev, tudi parola »Tu smo, vaši nismo« je legitimna naslednica mladopankrtovske parole »ne računajte...«

Iskanje izgubljenega časa

Je zadnji produkt jedra ljubljanskega hardcora. Gre za video kaseto, na kateri sodelujejo bendi UBR, 3. kategorija, Epidemija, Odpadki civilizacije in ne nazadnje »steber ljubljanskega hardcora« Tožibabe. Vizualna plat izdelka se postavlja ob bok prvega SKUC-ovemu tržnemu videu pridelku: Borghesijini kaseti Tako mladi (mimogrede, tudi hardcor video je mogoče kupiti). Nekateri kadri po svoji izraznosti celo presegajo SKUC-ov prevalec. Če je bil Borghesijin izdelek do neke mere artističen (v dobrem pomenu besede), in je težil k tehnični perfekciji, pa so hardcori niso imeli teh ambicij. Prizori so večkrat grobe ekspresije hardcorovskega vsakdana, njihovih iskanj, strahu, besa, druge pa so cinično posmehljivi, norčavi, samoironični. Kaseti je odlično uspelo ujeti resnično življenje, ne da bi pri tem ostala dokumentarnost. Del projekta je bil posnet v kletih, po katerih so živeli in delovali hardcorovci, del je posnet v Leninovem parku in ljubljanskih brezobličnih predmestjih, vmes pa so domiselno in včasih ironično montirani prizori z letošnje »parade miru«, politični govori, bombardiranja, juriši vojakov, stromogavljenja avionov...

Glasba je bila posneta v zasilnem SKUC-ovem studiju na Kersnikovi. Množicam (tistim, ki si ne morejo privoščiti videa) je že dostopna navadna kaset s posnetki 37 rafalov (neverjetno! ena pesmica stane komaj kaj več kot turja), kmalu pa bo natisnjena tudi plošča.

Glasba in video se presenjetljivo dobro dopolnjujeta, predvsem zaradi učinkovite montaže in prizorov. »Nežna in

razvijena« ušesa najbrž ne bodo prenesla hitrosti in hrušča nove glasbe. Gre za glasbo šoka, deluje gverilsko-teroristično. Kljub nemilo-zvočnosti pa vsaj nekaj skladb nosi ogromen emocionalen in pomenski naboj. Kdor bo slišal novo muziko ljubljanskega podzemlja zanesljivo ne bo dobil sladkorne.

Mladinski center Zgornja Šiška je novi azil »odpisanih«. Gestapo, SS in četniška policija ni mogla uničiti junakov »TV revolucije« Prieta in Tihega. Ravno tako nihče ne more uničiti hardcorovske drhali. Celotna več Drhal je sama obnovila prostore in dom vsaj za silo usposobila za dogajanja. Slavnostna otvoritev se je pripetila en dan po rojstnem dnevu republike, na otvoritvi pa niso bili prisotni številni družbenopolitični delavci. Številno občani, delavci in pionirji niso toplo zaploskali uglednemu povojnemu komunistu, ko ni prerezal traku Mladinskega doma. Drug drugemu si niso sledili govori predstavnikov SZDL, ZZB, ZSMS in avantgarde.

Namesto njih so govorniki oder zavzeli nemški Nikoteens in ljubljanska 3. kategorija. Centralnega ozvočenja ni bilo, ker je prišlo do nesporazuma med organizatorji (ob obisku uglednih tujih gostov bi morali biti malo bolj slozni). Čeprav se je slišalo bolj slabo, sem bi zelo vesel. Zato, ker sem videl, da je na otvoritvi prišlo veliko mularij, stare med 11 in 17 let. Vesel sem bil, ker je še rojstni dan republike za mano in vesel sem bil, ker je ljubljanska mularija prišla do zanikne predmetne kleti, iz katere jo bodo kmalu nagnali. Ali ŽERDIN

Vsa čustva ljudi so plod objektivne situacije in nacionalizem ni nikakršna izjema

Najpogostejši izvor nacionalističnih izpadov naj bi bili predsodki in alkohol ter delovanje nevidnega sovražnika (političnega) – Sport kot nacionalizem – Tehnologija ko nacionalizem – Poučen primer Brazilije

Kaj se dogaja z bratstvom in enotnostjo delovnih ljudi in občanov, ki imajo vsi iste in skupne interese, ne glede na mesto, ki ga zasedajo v re-produkciji? Odgovorni odgovarjajo, da ni posebnega, da se vse skupaj preveč napihuje, da problem sploh ni tak, kot ga hočejo prikazati »nekateri«. Očitno je, da se ne zavedamo resnosti položaja, ki je vse prej kot rožnat. Izpadi nestrpnosti do delavcev iz drugih republik, ki po pravilu zasedajo najnižje vrednotena mesta (časne izjeme bodo potrdile moje trditve), za katere velja mnenje, da jih opravljajo le »nižji«, niso slučajna. Ti izpadi izhajajo iz ključno iz različnih položajev tako v tehnološki kot družbeni produkciji naploha. Kot je medsebojni odnos Yu in ZDA opredeljen z njuno pozicijo v tehnološki produkciji, tako je tudi medsebojni odnos posameznikov pogoje z položajem v družbeno tehnološki produkciji.

Ko je prišlo do tragičnih dogodkov med nogometno evforijo v Bruslju, so se začeli doma in po svetu oglašati misli in tisti, ki so poklicani, da sodijo drugim. Spomnim se samo izjave železne Margarethe, ki je za vse obtožila mlade huligane in njihova neobrzdana divjaška čustva ter alkohol, ki je med mladimi Britanci preveč priljubljen. Istočasno je napovedala stroge ukrepe proti nekultivirani mladini. Cisto nasprotna pa je izjava londonskega taksista, ki ga je v oddaji Tednik interpretiral Miloš Mikelin približno takole: »Tu, v Angliji pač moraš početi take stvari, če želiš biti nekdo, dokler si mlad, saj enostavno nimam možnosti drugečnega izražanja.« Ne morem se znebiti občutka, da gov. Mikelin ni interpretiral tega taksista zato, da bi opisal razmere le na britanskem otočju. Kot vidimo, se je »mladinsko divjaštvo« v Angliji ob izstopajočem problemu odvečnosti »obarvanec« delovne sile preselilo na ulice predmestij in dobilo rasistične razsežnosti relativno kmalu po »agoniji frustracije« v Bruslju.

Nekaj misli ob uspehi propagandi za »Slovenien, my country«

....naša kultura je srednje-evropska kot klin je vpeta med Dunaj in Trst včasih, ko je pisatelj James Joyce prebival v Trstu, je bilo zadnje Trsta slovensko slovenski jezik, ki ga ljudje malo poznajo, je eden izmed evropskih jezikov, ki še vedno pozna dvojino

ve kraje? (mišljen je vlak, ki obuja spomine na srbsko pomoč izgnanim Slovenem med NOB – op. avtorja) Zakaj se ne bi z vlakom bratstva in enotnosti v Slovenijo pripeljale njihove družine? Zakaj ne bi bila to priložnost za predstavitev njihove kulture, saj se potem mogoče ne bi čutili tako izolirane, ob robu dogajanja, kot se marsikje še počutijo? (konec citata) Menim, da so odgovori, ki so vsebovani v vprašanjih, čudoviti, vendar povsem nezadostni in da se zdaleč ne bi rešili problema. Kolikor vem, je Marx neke napisal, da dokler ne bo rešeno razredno vprašanje, ne bo rešeno niti nacionalno vprašanje. Noben vlak, nobena enkratna predstavitev kulture ne rešuje razrednega vprašanja, ki je globoko zasajeno v blagovno produkcijo in njeno tehnologijo.

Nobeno čustveno srečanje ljudi različnih jezikov ne odpravi njihovega položaja v tehnološki produkciji, ki ne producira le mrtvi izdelke za trg, temveč producira tudi delavca v vsej njegovi determiniranosti, tako slovenski, kot tudi razredni. Delovni dan vsakemu opredeljuje tudi nedelovni dan. To, kar počnemo na delovnem mestu, nam določa, kar bomo počeli tudi v prostem času. Opredeljuje nam miselnost, čustva, kulturo, ali kot pravi Marx: družbeno bit določa družbeno zavest. Nobeno emocionalno razlaganje ne izpremeni dejstva družbene biti 150.000 delavcev iz drugih krajev Jugoslavije.

Slovinci se zavzemamo za slovenske kulturne klube po celem svetu. Hočemo, da v tujini slovenska beseda že zamre, da se goji še na drugi. Vendar, kolikor mi je znano, nimamo v Sloveniji niti enega takega kluba, kjer bi se lahko delavci iz drugih republik organizirano sestajali ter gojili svojo kulturo in s tem bogatili slovenski prostor. Ker nimamo drugih možnosti, se pač zatečemo na ulice in v gostilne. Ne damo (dajo) jim možnosti lastnega kulturnega izražanja in istočasno pravimo

(pravijo), da so nekulturni. Nekulturne imenujemo (jo) tiste delavce, ki so s svojimi žulji in potnimi kapljami zgradili slovenski kulturni hram, tako imenovani Cankarjev dom.

V Komunistu z dne 27. 11. 1985 lahko beremo med podnaslovi izjavo Rexhepa Zogaja, da je »glavni vir nacionalizma krepitev državne plati naših družbenopolitičnih skupnosti« (konec citata). V besedilu istega tovariša pa ne najdemo neke poglobljene misli ali analize, kaj je vzrok krepitvi države oziroma državne plati. Niti malo ni nakazan vzrok krepitve etatične iniciative.

Tudi Robert Botteri nam v svojem članku v prejšnji (2.) številki Tribune ob obravnavi »sportnega nacionalizma« ne da dokončnega odgovora. Pokaže le na staro ugotovitev, da so vsi izpadi le igra na odrin in da resnična rešila in scenarij tilita za kulismi. Tudi sam v tem spisu še zdaleč ne mislim razrešiti tega prečnega problema, poizkusil bi le nadaljevati Botterijeve misli, ki omenja naglo industrializacijo ter močne migracije v zvezi z le-to.

TEHNOLOGIJA KOT NACIONALIZEM

Pravimo, da je Slovenija začela svojo pot kot najbolj razvita republika v Jugoslaviji. To drži, vendar drži tudi to, da je to le površinski del resnice. Slovenija ima namreč 9 % višji delež DELOVNO INTENZIVNE proizvodnje kot ostali deli Jugoslavije in približno za isti odstotek manjši delež KAPITALNO INTENZIVNE proizvodnje. (Glej raziskavo, ki jo je za Institut za ekonomska raziskovanja naredil dr. Lojze Sočan leta 1978). Zaostanek Slovenije za razvitim svetom v odstotku Kapitalne industrije (visoko razvite tehnologije) glede na celotno industrijo je še večji. Ta razkorak je povzročil ogromen odliv slovenske kvalificirane delovne sile v tujino ter primanjkljaj le-te v sami Sloveniji, ki pa je v določenem obdobju bolj potrebovala nekvalificirano delovno silo v »velikih količinah«. Tako pride do tiste famozne številke 150.000 delavcev z »juga«. Vsi ti delavci pa zasedajo podrejena mesta, ki so, kot sam razumem politično ekonomijo, sinonim za eksploatacijo v Marxovem terminu »več delajo, bolj so revni in bedni; z delom povečujejo svojo revščino«. Slovinci smo (so) jih strpali v mišje luknje, barake, jih ločili od njihove življenjske in kulturne sredine, jim dali »kramp« v roke in jim rekli: »Delajte!« In oni so delali, saj jim drugo ni preostalo, če so hoteli preživeti sebe in svoje. Objektivne okoliščine jim niso dajale drugih alternativ. Vendar bi bilo napačno, ko bi Slovence proglasili za režiserje teh okoliščin. Pripisimo raje scenarij tehnologije in določenemu načinu produkcije, pa bomo veliko bližje resnici. Tehnologija, oziroma geografsko lociranje tehnologije in njeno

posredovanje pa je opredelilo, kdo bo v tej tehnologiji zasedal določena mesta. In kot sem prej opredelil, da delovni proces opredeljuje tudi »prostočasni« proces (kultura, sport, zdravstvo, stanovanje itd.), je logično, da je delavcem na »DNU« tehnološke hierarhije pripadlo tudi »DNO« vseh ostalih dejavnosti. Vzemimo za primer stanovanja. Ker je tem delavcem pripadla pravica do stanovanj v družbeni reži, so kar naenkrat oni postali tisti, ki so krivi, da morajo Slovinci čakati na dodelitev stanovanj. To je le eden od primerov, ko nedolžne proglasimo (proglasijo) za dežurne krivce. Zanimivo pa je, da tako misli tudi naša takomenovana inteligenca (ne vsa, da se razumemo). In sedaj naj bi po logiki Zahodne Nemčije, zdaj, ko so nam zgradili ceste, stanovanja, šole, bolnice, kulturne domove itd. (tu sta sodelovala slovenski um in »bosanske« roke), sedaj ko se bomo baje avtomatizirali, robotizirali, tehnološko inovirali, sedaj pač naj bi jih »pometali« preko Kolpe v rodni kraj.

Te vrstice so rezervirane za Bojana Štiha, Josipa Vidmarja in njima podobne Slovence:

Pod dvoriščem neke tovarne se je zamašila kanalizacija. Poklicali so komunalno podjetje, ki je poslalo »Bosanca«. Medtem ko je on pod zemljo ril in čistil scavnico in drek, so se na dvorišču nabrali firbi in firbalci, kako ta »Bosane« to dela. In ko je končal ter prišel ven iz kanalizacije, se oglasi pisarniški Slovence: »Fuj, kako ta Bosanec smrdi.« »Bosane« se najprej strese, nato pa reče: »Res je, smrdim. Vendar smrdim po slovenskem dreku.« Da, tovariš Štih, res je tovariš Vidmar. Tudi drek v zamašeni kanalizaciji je slovenska kultura. Tudi vaše scanje in sranje mora nekdo čistiti in prenašati.

POUČEN PRIMER BRAZILJE

Pred nekaj tedni smo na televiziji lahko gledali angleško nadaljevanje »Desetletje uničenja«. Tu je lepo prikazano, kako je tuji kapital primoral Brazilijo na gospodarske nesmotnosti. Tam, kjer uspevajo gozdovi, je prisiljena »kmetovati«, tam, kjer bi lahko bogato vzgajala mnoge poljščine, pa mora pogozdovati. Namesto lastnega poceni goriva mora kupovati nafto, ki se kot gorivo v njeni tehnologiji kaj malo obnese. Tako kapital ne le uničuje neko državo in ljudstvo, temveč tudi »svetovna pljuča« – pragozdove ob Amazonki. S tem svet žaga vejo, na kateri sedi.

Z uničenjem pragozdov pa se uničuje in iztreblja zadnje ali eno od zadnjih še »neciviliziranih« ljudstev. To uničevanje pa poteka tako pametno in premišljeno, kot to lahko premišljeno vodi le IMF. Ni IMF-tisti, ki strelja, ni IMF-tisti, ki ubija. Ubijajo tisti kmetje, ki krčijo gozdove in tam, kjer so gozdovi, delajo kmetije. Če jih vprašate, zakaj rav-

no tam kmetujejo, vem bodo odgovorili, da druge nimajo možnosti. Vlada jih organizirano pošilja (jim prodaja zemljo – gozdove – Indijancev) in ostaja čista. Tako se Indijanci in priseljenci najdejo v položaju, ki ga niso sami izbrali, vendar eni in drugi – eni drugim izpadejo kot edini in resnični sovražniki. Zato se med seboj sovražijo, gojijo agresivne odnose, kapital pa preko vlade opravlja svoje in črpa, črpa, črpa ... črpa!

Brazilija ima možnosti za preusmeritev na alternativne tehnologije, vendar je vprašanje, ali bo ob vseh teh dolgovih, ki ji veže roke, lahko začela to tehnologijo razvijati, še preden bo prepozno.

Se zadnje sporočilo zafrustriranim drobnoslovcem:

Vojaški rok sem služil v Makedoniji. Ko smo šli na »teren«, smo se locirali v eni vasi ob bolgarski meji. V tej vasi so živeli: Romi, Makedonci, Muslimani, Bolgari in Turki. Ne boste verjeli, ampak do bro so se razumeli. Vsi so imeli nekako isti položaj v vasi. Nihče ni bil več, nihče ni bil manj. Nobene družbeno-tehnološke hierarhije nisem opazil. Z nekimi mladinci, ki so bili čisto slučajno Turki, sem se še posebej spoprijateljil. Tako so me kot gosta odvedli na svoj dom. Tam sem se precej dolgo časa pogovarjal V SLOVENŠČINI z njihovim očetom. Govoril je polomljeno SLOVENŠČINO; pa veste zakaj polomljeno? Zato, ker je bil nazadnje v Sloveniji leta 1945, ko je kot diverzant inženir reševal Židani most pred porušenjem ter med prvimi vkorakal v Klag. ... pardon, Celovec. Bil je in je še sedaj »nepismen«.

Ko pa nisem bil na terenu, sem zahajal v mestno knjižnico, kjer me je knjižničar učil makedonščino. Učil me je pa lahko zato, ker je govoril čisto, slovnično slovensko. Bolj je poznal stvaritve slovenskih kulturnih velikanov kot jaz in upam si trditi, da jo je poznal in spoštoval bolj kot mnogokateri zafrustrirani drobnoslovenec.

Naj zaključim. Ljubim Slovenijo, mojo deželo. Ljubim in cenim jo in se zavedam, da je takšna lahko le zato, ker so nam jo pomagali graditi »Bosanci« in vem, da brez »Bosancev« Slovenija ne more biti Slovenija. Sem proti etnično čisti Sloveniji, kajti etnično čista Slovenija več ne bi bila etnično čista Slovenija moja dežela, temveč bi bila »Slovenien, their country.«

Boris KONONENKO

Nemam para nemam druga, rakija je moja tuga

Kako bomo študirali, če na razpolago ni sredstev za uvoz tuje literature?

Če je knjiga človekova najboljša prijateljica in če smo v zadnji »TRIBUNA« priporočali študentom, naj knjige krajejo, bomo danes poizkušali dokazati, da tak anarholiberalistični pristop že zdavnaj ne zadostuje več za učinkovito revolucionarno akcijo. Kot vedno, se bo tudi tukaj potrebno nagniti na bogate revolucionarne izkušnje proletariata in njegove avantgarde. Že tov. Lenin je dokazal, kako se da metode individualnega proletarskega boja, ne glede na njegov anarhistični karakter, izkoristiti za akcijo, ki služi objektivnim zgodovinskim težnjam delavskega razreda. Tako se tudi proletariatu, oz. njegovi avantgardi ni treba sramovati ne kraje ne ropa, kadar je to v službi revolucije. Ker pa danes za revolucijo ne zadostujeta ne radikalizem ne voluntarizem, temveč postaja znanje tista baza, ki osmisli tako voljo do akcije kot tudi pogum za akcijo, in ker ena izmed poti do revolucionarnega znanja vodi tudi prek knjige, je dolžnost avantgarde delavskega razreda, da knjige tudi kraje, če je treba. Ali pa da oropa buržoazijo in s tem denarjem potem poštno kupi knjige, ki bodo služile boju proletarskih množic, oboroženemu ljudstvu delavcev in kmetov, kot najmočnejše orožje. Toda, naj govorijo empirična dejstva!

Leta 1979 je bilo na voljo za nakup inozemske strokovne literature 4 x 10⁶ ameriških dolarjev, leta 1986, torej sedem let kasneje pa bo le še 2,5 x 10⁶ ameriških dolarjev. V petih letih pa se je cena npr. nekaterih tujih medicinskih revij povečala za 18 x (seveda v dinarjih in ne v dolarjih). Knjižnica Instituta za sociologijo in filozofijo pa je imela taistega leta 1984 na voljo nič več in nič manj kot 500 \$.

Republika iz obračevalna skupščina namreč deli sredstva za nakup tuje strokovne literature po istih kriterijih, po katerih se delijo tudi sredstva posameznim fakultetam – to je – po številu vpisanih študentov. Vse kaže, da bo v prihodnosti prejšnje kot bolje, saj uvoz vsake literature poteka prek kompenzacijskih poslov. Naše največje založbe pa, kot je znano, veliko raje uvažajo Kncipove priročnike, sto in en recept za dober fiuk, zdravo prehrano in lepo stanovanje. Konsalika. ... kot pa strokovno literaturo, katere uporabnosti ne morejo oceniti niti same, kaj šele da bijih o tem poučil trg. Lepo tovariši

no-tržnih principov, prilagamo STALIŠČE DELEGACIJE DELAVCEV FSPN GLEDE MOŽNOSTI NAKUPA TUJE STROKOVNE IN ZNANSTVENE LITERATURE ZA RAZISKOVALNO IN VZGOJNOIZOBRAZOVNO DELO.

1. Ugotavljamo, da že nekaj let znanstvenoraziskovalno in vzgojnoizobrazovalno delo v visokem šolstvu trpi zaradi tega, ker se školarino omeji dostop do tuje znanstvene in strokovne literature. Takšno stanje je v popolnem nasprotju z razglašeni načeli o pomenu znanosti in znanja v naši družbi.

2. Takšno stanje se ni bistveno izboljšalo v tekočem letu, čeprav so v njem opazni nekateri pozitivni premiki. Vendar devizna sredstva, ki so v tekočem letu namenjena za nakup tuje znanstvene in raziskovalne literature, ne pokrivajo niti najmanjših potreb, ne omogočajo, da se zanje naračajo temeljna teoretična dela iz tujine, preprečujejo, da bi lahko tekoče spremljali najpomembnejše tuje dosežke na področju metodologije, znanosti o znanosti, problematike inovacij in sploh nove znanstveno-tehnološke revolucije in da bi sploh imeli dostop do tuje literature na področju disciplin, ki jih goji univerza.

3. Fakulteta za sociologijo, politične vede in novinarstvo raziskuje problematiko, ki je na mnogo načinov vezana na tuje znanstvene vire.

V njen raziskovalni in pedagoški program sodijo problematike sodobnih mednarodnih odnosov, primerjalno raziskovanje političnih sistemov sodobnega sveta, tokovi sodobnega socializma, komunikacijski procesi v sodobnem svetu, nova informacijska revolucija in informatika, vojaško-strateški problemi sodobnega sveta, problematika dela in delovnih procesov v svetu, novi tokovi v sodobnih upravljal-skih in organizacijskih vedah, idejni tokovi v sodobnem svetu, novejša politična zgodovina, makrostrukturni procesi v sodobnem svetu, nove oblike povezovanja med ekonomijo in politiko, vloga religije v komparativni perspektivi itd. Poleg tega so tudi temeljne teoretične sociološke, politološke, komunikacijske in obramboslovne discipline vezane na tuje knjige, kar velja tudi za razvijanje novih metodologij raziskovanja.

4. Ugotavljamo, da so v republiški resoluciji predvidena sredstva za nabavo tuje strokovne in znanstvene literature (2,5 mil. USA dolarjev) v letu 1986 izrazito prenizka. Ne gre samo za to, da je treba omogočiti, da se čimprej lahko nabavi vsaj minimalni del literature, ki ga ni bilo mogoče nabaviti v zadnjih letih (za to bi bila potrebna posebna enkratna sredstva), marveč predvsem takšna višina deviznih sredstev ponovno ne omogoča, da raziskovalno in vzgojno-pedagoško delo normalno poteka, da se torej nabavi vsaj minimalna tuja strokovna in znanstvena literature. Gre za dve slovenski univerzi in za številne družboslovne, naravoslovne, tehniške, medicinske, humanistične, biotehnične discipline in znanstvena področja, ki lahko normalno delujejo le tedaj, če so v stalnem stiku tudi s tujim znanjem in raziskovanjem. V prihodnjem letu se bodo – naj to posebej opozorimo – povečale potrebe po tuji literaturi tudi zaradi tega, ker začnemo izpolnjevati program za vzgojo dokajšnjega števila mladih znanstvenih (obnovitvenih in pretočnih) kadrov in tudi sicer se pred

znanstvenoraziskovalne organizacije postavljajo nove naloge v zvezi z začetkom izpolnjevanja novega petletnega plana, ki predvideva večje naložbe v znanstvenoraziskovalno delo. Povsem je tudi jasno, da bodo napori za uvajanje rezultatov nove znanstvenotehnološke revolucije v našo družbo zahtevali tudi dodatna višanja v pridobivanju znanja iz tujine, poleg, razume se, razvijanja, v možnih okvirih, izvirnih znanstvenih dosežkov (to pa je mogoče le na podlagi poznavanja znanstvenih rezultatov v sodobnem svetu). Če bi tudi v prihodnjem letu – ne glede na predvideno delno povečanje sredstev – še naprej podcenjevali možnosti nabave tuje literature, bomo še bolj zaostajali za razvojem v sodobnem svetu, razen tega pa bo to vplivalo tudi na mesto in vlogo znanosti na Slovenskem v njenem povezovanju, ki je še kako potrebno, z vsem jugoslovanskim prostorom.

5. Zato delegacija delavcev FSPN predlaga Svetu FSPN, da

1. ugotovi, da so predvidena devizna sredstva v republiški resoluciji za 1986 (2,5 mil. USA dolarjev) za nabavo tuje strokovne in znanstvene literature prenizka;
2. da je v resoluciji za leto 1986 potrebno ta sredstva povečati na 10 mil. USA dolarjev;
3. da takšno ugotovitev in predlog posreduje Univerzitetnemu svetu Univerze Edvarda Kardelja s predlogom, da fih obravnava in da jih kot stališče univerze posreduje pristojnim organom;
4. da takšno ugotovitev in predlog posreduje neposredno pristojnim organom, ki odločajo o višini deviznih sredstev za nabavo tuje literature.

V Ljubljani, 25. 11. 1985

JAZ

Hočem TRIBUNO

NA/V/

Pošlji uredništvu na naslov: Kersnikova 4 LJUBLJANA

stop - cena!
1 izvod 650.-
10 izvodov 600.-
20 izvodov 550.-
POSILNIŠTVO: DRUT FLUJ Ljubljana 4
61000 LJUBLJANA

naročam LP ploščo

Revolution in the Zoo

skupine

QUATEBRIGA

pošljite mi izvodov

Knjižnica revolucionarne
teorije
Kersnikova 4
61000 Ljubljana

☐ Krt 1 (75 din)	☐ Krt 11 (200 din)	☐ Krt 21 (400 din)
☐ Krt 2 (96 din)	☐ Krt 12 (600 din)	☐ Krt 22 (1.200 din)
☐ Krt 3 (100 din)	☐ Krt 13 (520 din)	☐ Krt 23 (1.300 din)
☐ Krt 4 (7 din)	☐ Krt 14 (400 din)	☐ Krt 24 (1.200 din)
☐ Krt 5 (250 din)	☐ Krt 15 (600 din)	☐ Krt 25 (700 din)
☐ Krt 6 (100 din)	☐ Krt 16 (600 din)	☐ Krt 26 (950 din)
☐ Krt 7 (150 din)	☐ Krt 17 (800 din)	☐ Krt 27 (1.950 din)
☐ Krt 8 (150 din)	☐ Krt 18 (500 din)	☐ Krt 28 (1.500 din)
☐ Krt 9 (200 din)	☐ Krt 19 (500 din)	☐ Krt 29 (1.200 din)
☐ Krt 10 (200 din)	☐ Krt 20 (900 din)	☐ Krt 30 (1.350 din)

POPUST 20 % IN VEČ!

Posebne ugodnosti samo do 31. decembra 1985

☐ 27 knjig (7100 in več strani) Krt 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 29, 30.	za 14.000 din	14.500 din
☐ 21 knjig (5300 in več strani) Krt 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 22, 23.	za 10.000 din	8.000 din
☐ 7 knjig letnika 1985 (1800 in več strani) Krt 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30.	za 8.800 din	7.000 din

Podatki o naročniku

KDOR NI ŠKRT
KUPI KRT!

UA
☐ Ste im prejeli knjige, ki sem jih označila z znakom x:
Plačala(a) bom:
☐ v gotovini ☐ po povzetju
☐ v 3 zaporednih mesečnih obrokih (brez obresti)
☐ v 6 zaporednih mesečnih obrokih in 6% obrestni
na preostlejško posojilo
☐ 2 vrnitvam
Najmanjši obrok je 1000 din, plačilo je možno v največ 6
zaporednih mesečnih obrokih.
Skratka se z navedenimi prodajnimi pogoji. Zavežem
poravnati pod pogoj, ki sem jih označila, tako po pri-
jetju računa in polnšne na priložni račun: UK ZSKS, Kersni-
kova 4, Ljubljana, 50101-678-47303. Pri naročilu na obroke
se obvezujem, da jih bom plačala(a) redno vsak mesec do
datuma, ki je označen na posojilnici. Če ne bom plačala(a) dveh
zaporednih obrokov, se strinjam, da celotno znesek zapade v
takojšnje plačilo s prireritvijo 12% zamludni obrestni.
Nagrade bom reklamiral(a) najkasneje v osmih dneh od pri-
jetja. Poznejše reklamacije KRT ne bo upošteval. Ta navoči-
nica zavezuje naročnika in KRT. Morebitne spore rešuje pri-
sajno sodišče v Ljubljani.

Datum:

Podpis:

Naročnik:

Naslov:

Zaposlen pri:

Naslov zaposlitve:

Spol: ☐ moški ☐ ženski

Izdane pri:

Priloge in ime oz. naziv DDO ali DPO

ulica (ali vas)

pošta

poštna št.

ulica

pošta

poštna št.

Rojeni: dan mesec leto Reg. št. os. izk.:

Poklic:

PROMOCIJSKI KONCERT PLOŠČE

Revolution in the Zoo

SKUPINE

QUATEBRIGA

BO

V SREDNJI DVORANI "CANKARJA"
8. januarja ob 20³⁰

UNIVERZA EDVARDA KARDELJA V LJUBLJANI Marksistični center

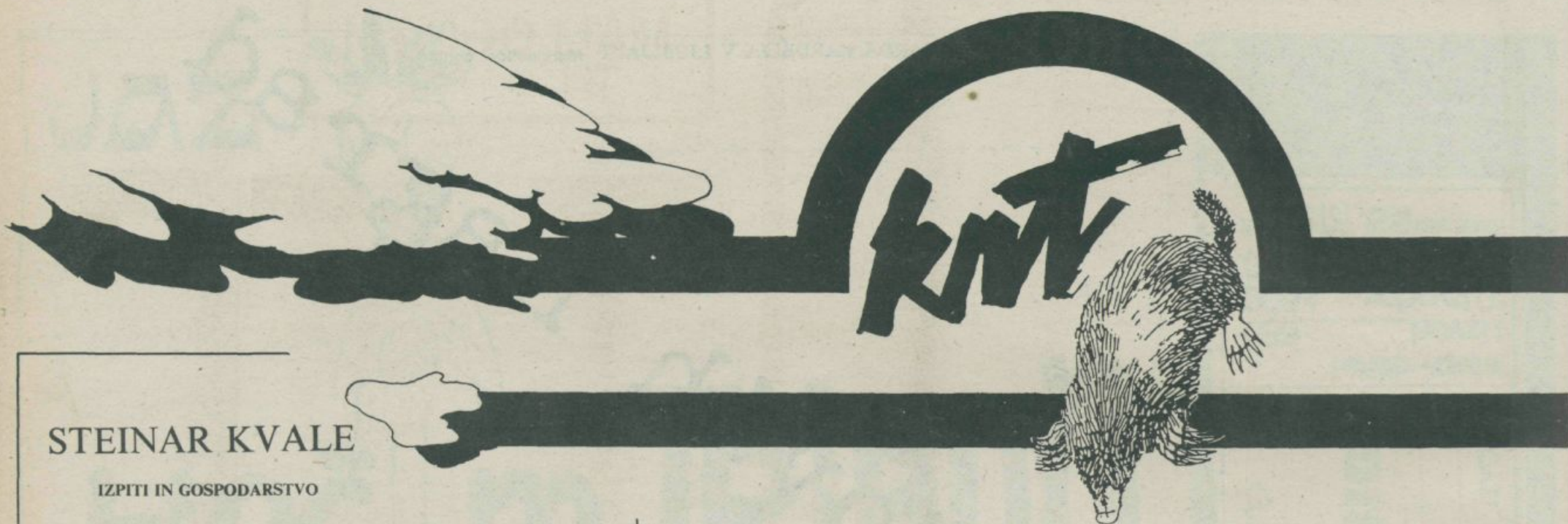
Razpis

Speransovih nagrad 1986

za študente dodiplomskega in podiplomskega študija
za
izvirna dela
inovativna, empirično ali teoretsko raziskovalna dela, ki
uveljavljajo marksistični pristop v raziskovanju

Predloge sprejema MCU Trg osvoboditve 11 telefon 331 611 do
15.1.1986.

STEINAR KVALE

IZPITI IN GOSPODARSTVO

FRIDERICH ENGELS

PROTI ZAROTI MOLKA

MICHAEL MAUKE

MARXOVA IN ENGELSOVA TEORIJA RAZREDOV

SKUPINA AVTORJEV

ŠTUDENTSKO GIBANJE

H. M. ENZENSBERGER

RAZGOVORI Z MARXOM IN ENGELSOM

TOMAŽ MASTNAK

H KRITIKI STALINIZMA

ALEKSANDRA KOLLONTAJ

ŽENSKA V SOCIALIZMU

JOHANN MOST

KAPITAL IN DELO

CIRIL BASKOVIČ

CSSR 1968

L. ŠEŠERKO, A. SOHN-RETHEL

DUŠEVNO IN TELESNO DELO IN NARAVOSLOVJE IN BLAGOVNA FORMA

ENGELS IN MARX

KRITIKA MALOMEŠČANSKEGA SOCIALIZMA

JASNA FISCHER

ČAS VESOLJNEGA SOCIALNEGA PUNTA SE BLIŽA

IZBOR TEXTOV

DELAVSKA OPOZICIJA

WILHELM REICH

SEKSPOL

BAVČAR, KIRN, KORSIKA

KAPITAL IN DELO V SFRJ

HUBERT POŽARNIK

ALTERNATIVE

LESLEY DOYAL

POLITIČNA EKONOMIJA ZDRAVJA

ANTONIO NEGRI

GOSPOSTVO IN SABOTAŽA. MARX ONKRAJ MARXA

GEOFFREY KAY

RAZVITOST IN NERAZVITOST

MANFREDO TAFURI

PROJEKT IN UTOPIJA

ANDOLŠEK IN MESNER

SOLIDARNOST V POLJSKI KRIZI

ZBORNIK

O ŽENSKI IN ŽENSKEM GIBANJU

JANEZ TRDINA

PREPOVEDANI ETNOLOŠKI SPISI I

TELEVISION

RAI UNO

16.00 JACKSON FIVE: (cartoni animati)
16.25 PER FAVORE NON MANGIATE LE MARGHERITE (telefilm)
17.55 BUGD BUNNY (cartoni animati)
18.30 AUBREY (cartoni animati)
20.30 L'ESPLORATORE SCOMPARSO (film Avv., 1939. Regia di H. King, con S. Tracy, C. Hardwicke)
21.50 L'ESPLORATORE SCOMPARSO (2° tempo: film)
0.05 DSE-STORIE FAMILIARI SEGRETO: UNA STRANA STORIA D'AMORE

RAI DUE

16.55 IL SEGNO DEL COMANDO (sceneggiato)
17.35 DAL PARLAMENTO
17.40 DOMBEY & FIGLIO (telefilm)
18.05 VICTOR E MARIA (cartoni animati)
18.20 TG «-SPORTSERA
18.30 L'ISPETTORE DER-RICK (telefilm)
20.20 TG 2 - LO SPORT
20.30 ABOCCAPERTA (con Gianfranco Funari)
21.50 HILL STREET GIORNO E NOTTE (telefilm)
22.50 YOU AUSTRALIA: L'ISOLA SENZA STORIA (1° puntata)
23.45 TUTTOCAVALLI (telecronaca della corsa tris della settimana)

C 5

15.25 UNA VITA DA VIVERE (sceneggiato)
16.25 IL MONDO DEGLI ANIMALI (documentario)
17.00 GALACTICA (telefilm)
18.00 TARZAN (telefilm)
19.00 I JEFFERSON (telefilm)
19.30 ZIG ZAG (gioco a quiz condotto da Rainmondo Vianello)
20.25 W LE DONNE (spettacolo condotto da Andrea Giordana e Amanda Lear)
22.25 SUPER RECORD (programma sportivo condotto da Giacomo Crosa)

RETE 4

17.30 MASTERS I DOMINATORI DELL'UNIVERSO (cartoni animati)
19.30 M'AMA NON M'AMA (gioco)
20.30 QUO VADIZ? (spettacolo di varietà)
21.45 AMORE E GUERRA (film -Comm., 1975. Regia di W. Allen, con W. Allen, D. Keaton)
23.30 INFEDELMENTE TUA (film - Comm., 1976. Regia di G. Launter, con Miou Miou, P. Richard)

2. PROGRAMM

10.30 ZDF-MATINEE
12.45 FREIZEIT
13.15 CHRONIK DER WOCHE-FRAGEN ZUR ZEIT
13.40 GLÜCK HABEN (2. Mein Körper, das bin ich)
14.10 ANDERLAND
14.40 HEUTE
14.45 DANKE SCHÖN
14.55 DER SALZPRINZ (Ein slowakisches Märchen, I.

15.45 EMILY ERDBEER UND DER BACKWETTBEWERB
16.10 HEUTE
16.15 HOFFAMNNS ERZÄHLUNGEN (Englischer Spielfilm von 1951)
18.00 TAGEBUCH (Aus der Katholischen Kirche)
18.15 UNA DONNA - GESCHICHTE EINER FRAU (3. Eine Affäre)
19.00 HEUTE
19.10 BONNER PERSPEKTIVEN
19.30 HEINZ RÜHMAN. ES GIBT NOCH HASELNUSSRÄUCHER (Nach einem Roman von Georges Simeon)
20.30 MARTIN LUTHER (Fernsehfilm 2. Teil)
22.10 HEUTE
22.15 DIE MARS-CHRONIKEN (I. Die Expedition)
23.45 HEUTE

RADIO

I. PROGRAM

4.30 Jutranji program - glasba;
15.30 Dogodki in odmevi; 00.05 Nočni program;

II. PROGRAM

6.00 Jutro na drugem programu;
15.30 Dogodki in odmevi; 23.09 Misel in pesem;

III. PROGRAM

16.00 Dober dan; 22.50 Nočni akordi;
RADIO STUDENT
13.00 Vklp; 13.30 Viže; 15.30 Dogodki in odmevi; 19.00 Izklp;

MALI OGLASI TEL.

MOTORNA VOZILA

FOTOAPARAT z canon ab precej obtočen prodam. Ponudbe pod »Foto«

t-2387-96

TV igre prodam, ponudbe »qualiteta«

3676-86

SAMOKOLNICO - Zavrnjen izvoz ugodno prodam. Tel.: 067/306-664

304077-02

SEDEŽE - 2 sprednja, zadnja klop, volan prodam. Ponudbe pod Z 101.

20030-50

RAZGLASI

2 kg razne zlatnine ugodno prodam. Bing, Grunfova 13, Ljubljana, zvečer

795633-88

PRODAM RADIATOR, 2 levi kljuki, šipo 23x37, predpražnik, 1 kg oljate barve, 1 zavora za pony, grablje in sekiro. Ponudbe pod »FRKA«

NOVE ČRNE ženske škornje št. 44. zamenjam za 2 zimski gumi. Ponudbe: »Vse zimsko«

B-6753-22

MALO RABLJEN indeks zamenjam za mesečno vozovnico, tel.: 061/103-302

A 57689-3

PARCELO 1000 m² uporabno za manjši kamnolom odstopim proti uslugi. Tel.: 063/732-866

ŽIVALI

prodam

IŠČEM MOČNEGA samca, psa za mojo psičko. Ponudbe pod Miško!

67856-76

RAŠČENO dogo dam v najem do 10 dni. Ponudbe pod »Varnost«.

370354-80

ORHIDEJO, en teden staro podarim najugodnejšemu ponudniku.

ŽB-16557-85

LEGLO, kalifornijski deževnik - samca in samico dam v najem, ponudbe v dvoje je lepše

328656-855

PSA, kosmatega, brez rodovnika, lepo ohranjenega, zamenjam za ustrojen mačji kožuh. Ponudbe pod: »Oh, ledvica«

MIKE BRAKE

SOCIOLOGIJA ROCKA

SILVA MEŽNARIČ

BOSANCI PADAJO Z NEBA

MILHARČIČ-HLADNIK IN ŠUŠTERŠIČ

ŠOLSKA REFORMA JE PAPIRNATI TIGER

JOŽE VOGRINC

OD UTOPIJE DO ČLOVEŠKEGA RAZUMA

BRACO ROTAR

PIGMALIONOVA PREGREHA

ERNEST MANDELL

DESETLETJE KRIZE 1974-1984

ENGELS IN MARX

SVOBODA TISKA IN CENZURA

IZBOR TEKSTOV

PUNK POD SLOVENC

IGOR OMERZA

RECARDOVA TEORIJA VREDNOSTI

NOVI DEVIZNI TEČAJI

Tečajna lista št. 201
z dne 21. oktobra 1985

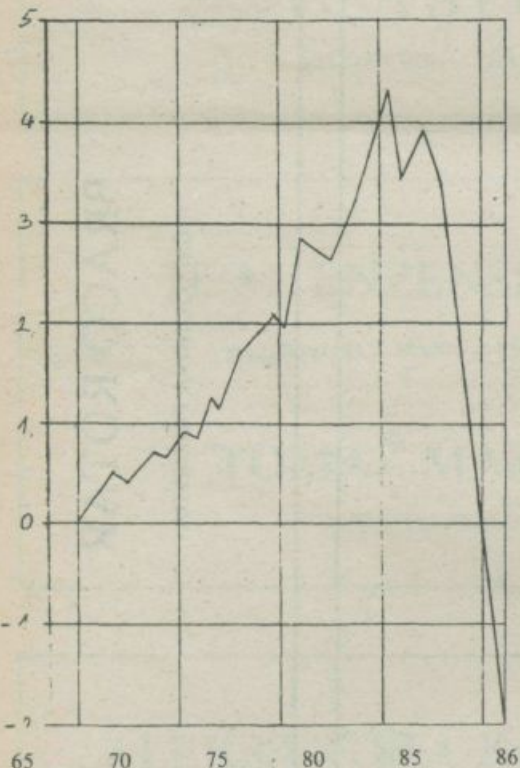
država	valuta	tečaj velja za	nakupni za devize	srednji	prodajni	nakup. za čeka in kred. pisma pošt. nak.	nakup. za efek. in
--------	--------	-------------------	----------------------	---------	----------	--	-----------------------

IZ POSLOVNEGA SVETA

• LE DA JUTRI SLABŠE NE BI BIL

Zvezni sekretariat za upravljanje časa in izgube je izdelal naslednjo projekcijo družbenega razvoja v smeri lepše prihodnosti, s katero želi vzpodbuditi investicijska vlaganja na tem področju družbenega življenja. Na ta način bo vera v lepši jutri postala gibalna sila vsesplošnega napredka in blagostanja.

LEPŠI
JUTRI

ČAS
V LETIH

GRAF. ŠT. 1 - KAZALCI RASTI BOLJŠEGA JUTRI

• NEKATERI PODATKI PRAVIJO, DA:

- obveznosti iz dohodka naraščajo, v letu 84 so predstavljale 40,4 % dohodka, največji delež pa zavzemajo sredstva iz dohodka za plačilo obresti (kar 16,5 %), za neto osebne dohodke pa ostane 27,5 % sredstev dohodka organizacij združenega dela,
- stopnja rasti fizičnega obsega kmetijske proizvodnje naj bi bila v letošnjem letu za 1,7 % manjša od lanske,
- sredstva, namenjena raziskovalni dejavnosti, so v letu 1984 znašala 1,59 % družbenega proizvoda Slovenije,
- na 1.000 prebivalcev je v letu 81 prišlo 7,1, v letu 84 pa 6,7 bolniških postelj.

• NAJŠTEVILNEJŠI SO DELAVCI

Zveza komunistov Jugoslavije je v zadnjem desetletju podvojila svoje članstvo. Ob koncu leta 1984 je štela

2.167.860 članov, organiziranih v 70.196 osnovnih organizacijah ZK, tako da znaša delež članov ZKJ med prebivalstvom nad 18 let 13,8 odstotkov, med zaposlenimi pa 28,6 odstotkov. Vendar kar 74,1 odstotka osnovnih organizacij ni lansko leto sprejelo nobenega novega člana.

Čeprav je med novo sprejetimi člani ZK vsako leto okrog 75 odstotkov mladih, njihov delež v strukturi članstva od leta 1981 nenehoma upada, tako da danes sestavljajo okrog 25 odstotkov članstva ZKJ. Opazno pa se povečuje tudi odhajanje iz ZK - samo lani je iz različnih vzrokov odšlo iz ZKJ skoraj 75.000. Pa vendar:

Najštevilnejša družbena skupina v strukturi članstva ZK so delavci, ki jih je 30,2 odstotka, čeprav se je njihov relativni delež v zadnjem desetletju povečal le za 1,8 odstotka. V gibanju članstva je opaziti tudi nekatere novosti, med katerimi sta najneugodnejši, da delež delavcev v strukturi novo sprejetih članov upada - od 27,6 odstotka v letu 81 na 21,4 odstotka v prvem polletju leta 85, in da se število delavcev, ki zapuščajo ZK, povečuje - med tistimi, ki so iz različnih vzrokov odšli iz ZK, je čez 50 odstotkov delavcev.

Glede na slednje pa se upravičeno lahko vprašamo tole: Ali je ZK sploh še vedno resnična avantgarda delavskega razreda (pomislimo: delavci predstavljajo manj kot tretjino članstva) ali pa je postala orodje v rokah nekoga drugega, ki stoji za njo in se skriva pod njenim samoupravnopolitičnim plaščem?

Sklepamo torej, da so se imperialističnohegemonistične in druge reakcionarne sile, sovražna emigracija in sile notranjega sovražnika zopet vtihotapile v življenje naše družbe, vendar tokrat v strukturi najpomembnejšega dejavnika in usmerjevalca jugoslovanskega samoupravnega razvoja.

• LE VKUP, TATOVII!

V letošnjem letu je bilo v proračunu SR Slovenije za sofinanciranje »ZOI Sarajevo 84« namenjeno 8.300.000 dinarjev (830 starih milijonov), za sofinanciranje »SPENS 81« pa 5.000.000 dinarjev (500 starih milijonov), prav toliko pa naj bi v obeh primerih prispevali tudi naslednje leto.

Mar to pomeni, da bomo za organizacijo prihodnjih velikih športnih »srečanj« (univerziada v Zagrebu, evropsko atletsko prvenstvo v Splitu, poletne olimpijske igre v Beogradu) plačevali tudi še po 10 letih??? Bodo nekateri še kar naprej kradli denar družbi, gospodarstvu, delavcem, meni, tebi, nam, vsem?? DOKLEJ???

• DOSEGLI NOV EVROPSKI REKORD!

S športnih prizorišč v Beogradu nam poročajo, da je padel še en evropski rekord, ki ga je doseglo naše plavo jugoslovansko moštvo. Točnega izida še nismo prejeli, pesimisti trdijo, da je stopnja rasti inflacije v letošnjem letu znašala 80 %, optimisti pa napovedujejo celo večjo zmago, se pravi nad 80 %. Kakor koli že, evropski rekord je naš, pa tudi v svetovnem merilu smo uvrščeni na zelo visoko mesto in še vedno napredujemo po lestvici navzgor - tudi v naslednjem letu.

• SPOŠTOVANE ŠTUDENTKE IN ŠTUDENTJE!

Težave, ki se občasno pojavljajo v našem družbenem razvoju, so iziv vašim sposobnostim. Zato ne obupajte nad življenjem že v rani mladosti, kajti nikoli ne pozabite: perspektiva mlade generacije je v visoki starosti.

Za agencijo Mare Bacchi je novice zbral in uredil

vPM.

Plačajte da boste lahko delali

Jugoslavija, december 1985 - V južnejših republikah se pojavlja tendenca, po kateri bodo ljudje, ki so brez dela, imeli možnost investirati v svoje delo, se pravi, postali bodo nekakšni jugodelničarji in si bodo pri dovoljšni akumulaciji sredstev omogočili zaposlitev. Zadeva je na prvi pogled karseda obetavna, saj se nam ob vsaki osmiselnosti tega rodi naslednja ugotovitev: delavci bodo »res« delali, ker bodo njihovi investirani denarji propadli, če bodo lenarili, poležavali in eskivirali. Je to potrdilo današnje prakse v nekaterih kolektivih?

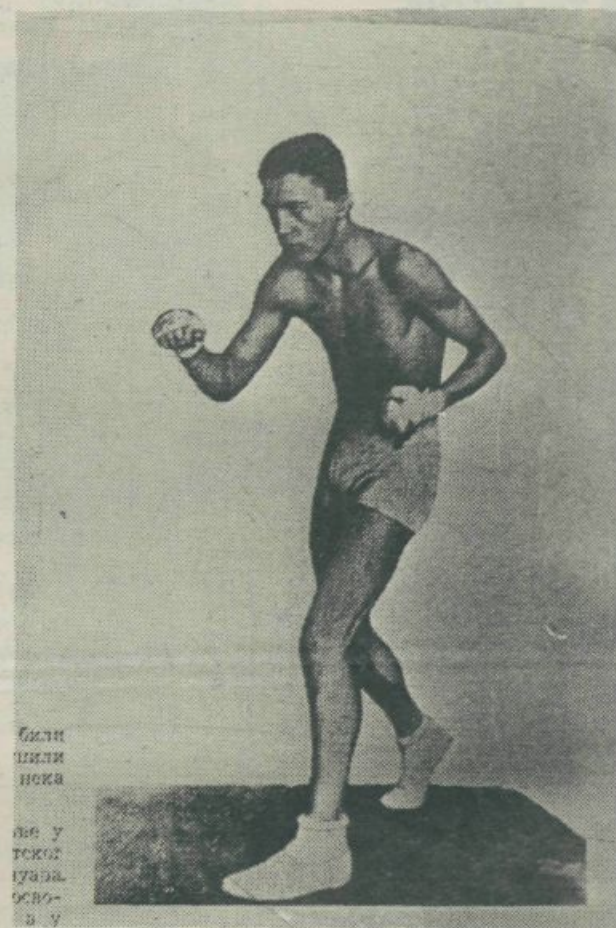
Torej bo dobil delo vsak, ki bo imel denar. Vprašajmo se od kod? Pri nas živijo bivši delavci, ki so bili na začasnem delu v tujini. Ti so prigarali svoje prihranke. So pa še drugi ljudje, katerih familijarne in izvenfamilijarne povezave povzročijo vprašanje upravičenosti, da dosežejo tisto, kar imajo za zaposlitev. Možno je, in nasploh zelo verjetno, da se bo denar, priborjen na nepošten način, transformiral v obliko nakupa delovnega mesta za nadobudnega sinčka ali hčerko. S takšnim načinom bodo prilivirani tisti »premožniki«, na drugi strani pa ostajajo brez posla tisti iz najnižjih družbenih skupin. V takšnih manevrih niso važni izviri denarja, niti način razslojevanja družbe.

Seveda je ob tem razumljiv odpor jugoslovanskih sindikatov v borbi za pravice delavcev.

Prav zdaj se vodijo razgovori in bi bila vsaka preuranjena izjava negotova. Med delavci vlada nezaupanje do takšnega načina pridobivanja delovnih mest. Konkretno analizo te ideje bomo podali v naslednji številki našega zloglasnega časopisa, ki se bori tudi za delavske pravice. Več torej prihodnjič.

Mladen Petretič-Gido

OGLEDALO

Skupina za spontano podaljšanje vojaškega roka

v prizadevanju za uresničevanje idej vam z žalostjo v srcu sporočamo vest, da nam ni uspelo uresničiti enega od temeljnih ciljev naše politike, to je zadržati sedanje trajanje vojaškega roka. Celotno več, neznani sovražniki so vplivali na nenavadno odločitve naših vodstvenih organov, da zmanjšajo vojaški rok s 15 na 12 mesecev. Sovražnik je prisoten povsod. Vpija se v naš forumski sistem in posreduje dvomljive odločitve o brezbrizni prihodnosti naše revolucionarne skupnosti bratskih narodov in narodnosti.

Principi našega boja so nam narekovali neumorni boj proti oportunističnim skupinam, ki se krepijo z goraj omenjenimi odločitvami dvomljivega karakterja. Iz zaupnih virov smo izvedeli, da bodo zdaj orien-

tirali svoja prizadevanja v doseg ponovnega skrajšanja vojaškega roka na devet mesecev. Zato pozivamo, da se skupaj upremo takšni težnji in si s tem zagotovimo družbenopolitično treznost. V programu naše organizacije so tudi prizadevanja za razširitev možnosti služenja roka deklet in žen, ter poglobljanje načinov, ki na realen način zmanjšujejo brezposelnost aktivnega prebivalstva, to je možnosti podaljšanja službe vseh služečih vojakov, oz. t. im. aktivizacijo.

Povežite se z nami in stopite v boj proti sovražniku.

za SSPVR
Kristjan Pedersen I. r.

PA ŠE TO

Brzjavka

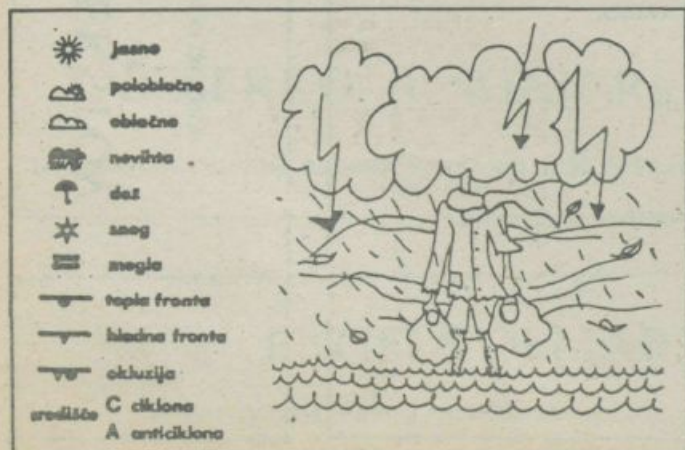
Ljubljana, 12. december
Ob četrti obletnici uvedbe izrednega stanja na Poljskem je uredništvo študentskega časopisa »TRIBUNA« poslalo pozdravno brzjavko predsedniku državnega sveta Ljudske republike Poljske, generalu Wojciehu Jaruzelskemu. V njej je med drugim zapisano: »Ob četrti obletnici dokončne zmage naprednih sil na Poljskem Vam in vsemu prebivalstvu prijateljske Poljske pošiljamo izraze našega občudovanja neizprosnega boja poljskega ljudstva za socializem.«

UJETA V BELI OAZI

V kuloarskih krogih, ki so blizu Kersnikove 4 v Ljubljani, se je že dalj časa šušljalo o izjemno tesnem povezovanju med kandidatom za predsednika UK ZSMS BRANETOM ŠUSTERŠIČEM in kandidatko za podpredsednico UK ZSMS YASMIN DRŽANIČ. Oba sta govorila, da je take govorice sprožil sovražnik, ki ju hoče ovirati na karieristični poti. Skoraj bi že verjeli, da je njuno sodelovanje omejeno na profesionalno raven, nekako tako kot sta sodelovala WALTER MONDALE in GERALDINE FERRARO, ko ju je naš reporter zalotil v romantični okolici belega Pohorja, kamor sta se zatekla v zgodnjih dnevih predvolilne kampanje.

(foto: Agencija Tresoglav Ltd.)

Izgube našega elektrogospodarstva

JUGOSLAVIJA, celo leto - V šestih mesecih letos znašajo IZGUBE ELEKTROGOSPODARSTVA URADNO 19,6 mlrd din, po mnenju

poznavalcev pa so še veliko večje. Do leta 1990 nam bo primanjkovalo 5,5 mio kWh, kar pomeni, da bo cela država, glede na predvideno potrebo po cel mesec in tudi več, v mraku. V 15 letih moramo zgraditi prav toliko kapacitet, kot smo jih od osvoboditve do danes. Za takšen razvoj bomo po sedanjih cenah potrebovali 10.150 mlrd din. Takšnih stroškov pa elektrogospodarstvo samo ne bo moglo prenesti.